№ 53 (635)

Чацвер, 25 сакавіка 1999 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень

Кошт: у кіёсках і крамах — 10000 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадо...

Якуб Колас

Вясна надзей і трывог

(Да 81-й гадавіны абвяшчэння незалежнай Беларускай Народнай Рэспублікі)

Вясна — гэта пара абуджэння прыроды. Таму з яе прыходам людзі заўжды звязвалі свае надзеі на лепшы лёс. Веснавое сонца і цяпло робяць жыццё больш святлейшым і цяплейшым. А для беларусаў вясна — гэта яшчэ і пара нацыянальнага адраджэння. Так здарылася, што менавіта вясною пачыналіся паўстанні пад кіраўніцтвам Тадэвуша Касцюшкі (24 сакавіка 1794 г.) і Васіля Вашчылы (май 1840 г.).

Першая спроба адраджэння беларускай дзяржаўнасці таксама адбылася вясною (1918 г.). Але трэба адзначыць, што шлях да гэтага быў вельмі складаны, хаця барацьба беларусаў за сваю годнасць і незалежнасць не спынялася на працягу ўсяго перыяду ўваходжання ў склад Расійскай імперыі, аб чым гавораць і пералічаныя паўстанні. Нягледзячы на спробу ранейшай паланізацыі, а пачынаючы з вядомых у гісторыі трох падзелаў Рэчы Паспалітай і гвалтоўную русіфікацыю, беларусы імкнуліся захаваць сваю культуру і мову. Паказальным у гэтым з'яўляецца той факт, што менавіта на беларускай мове вітаў вядомы паэт Уладзіслаў Сыракомля (Кандратовіч) еўрапейскую рэвалюцыю 1848 года, якая, на яго думку, рабіла "вольных людзей і мужыкоў". У гэты час пачынае развівацца і творчасць Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча, для якога беларуская мова стала асноўнай. У 1846 годзе ў Вільні на беларускай мове была надрукавана яго камедыя "Ідылія", да якой другі выбітны сын беларускай зямлі Станіслаў Манюшка — напісаў музыку.

Вялікім штуршком, які ўзняў цэлую хвалю адраджэнцкага руху за беларускасць, стала паўстанне 1863 года пад кіраўніцтвам Кастуся Каліноўскага, якое свайго апагею дасягнула, дарэчы, таксама вясною (красавік-май). І тут перш за ўсё трэба назваць творчую дзейнасць Францішка Багушэвіча (Мацея Бурачка), Янкі Лучыны (Неслухоўскага), Алаізы Пашкевіч (Цёткі), акадэміка Яўхіма Карскага, які навукова абгрунтаваў самастойнасць беларускай мовы як адной са старэйшых усходнеславянскіх моў. Пры гэтым трэба аддаць належнае і многім польскім (а дакладней — апалячаным) беларусам, а таксама расійскім навукоўцам, якія не толькі цікавіліся беларускім пытаннем, але сталі збіраць і выдаваць цэлыя тамы беларускіх народных песень, казак, загадак і прыказак, апісваць беларускія народныя абрады і звычаі. У маскоўскай славянафільскай літаратурна-палітычнай газеце "День" (1861—1865 гг.) знайшоўся нават сказ аб тым, што "Мы вінаватыя перад вамі (беларусамі). Мы, расійскае грамадзянства, як бы забыліся аб існаванні Беларусі". Беларускія патрыёты пачалі браць актыўны ўдзел у рэвалюцыйным руху. У 1884 годзе пачаў выходзіць нават нелегальны народавольскі часопіс "Гоман", які працягваў змаганне за палітычную і эканамічную самастойнасць Беларусі ў агульна-расійскай федэрацыі.

На новы, больш высокі ўзровень падняўся нацыянальна-вызваленчы рух у Беларусі на пачатку XX стагоддзя. У 1902 годзе ўзнікае Беларуская Рэвалюцыйная Грамада, якая пазней была ператворана ў Беларускую Сацыялістычную Грамаду — першую на тэрыторыі Беларусі нацыянальна-дэмакратычную партыю сацыялістычнага накірунку. Стваральнікамі і кіраўнікамі яе былі браты Луцкевічы, К. Кастравіцкі (Карусь Каганец), В. Іваноўскі, А. Уласаў, Ф. Умястоўскі, А. Пашкевіч (Цётка) і іншыя. У 1905 годзе ў Мінску быў скліканы Беларускі сялянскі з'езд, які паставіў стварыць Беларускі Сялянскі Саюз і таксама выказаўся за аўтаномію для Беларусі. А ў 1906 годзе стала выходзіць першая легальная газета "Наша Доля", а пасля яе разгрому — "Наша Ніва", на старонках якой першыя свае крокі ў літаратуру рабілі Максім Багдановіч, Янка Купала, Максім Гарэцкі, Алесь Гарун, Якуб Колас, Канстанцыя Буйло, Язэп Лёсік і іншыя.

Такім чынам, беларускае грамадства ніколі не развітвалася з марай адраджэння сваёй дзяржаўнасці як вышэйшай ступені нацыянальнай незалежнасці. Больш таго, яно расло і спела да новых крокаў у гэтым кірунку. І калі ў канцы лютага 1917 года ў Расіі адбылася буржуазна-дэмакратычная рэвалюцыя, беларусы адразу адчулі подых надыходзячых веснавых бурлівых грамадска-палітычных падзей. Ва ўсіх цэнтрах Расіі пачалі ўзнікаць беларускія арганізацыі. Ужо 15 сакавіка 1917 года ў Петраградзе з'явілася дэкларацыя беларусаў, у якой гаварылася, што Расія павінна быць рэарганізавана на асновах федэральнай дзяржавы, а 25 сакавіка з'езд Беларускай Сацыялістычнай грамады, які адбыўся ў Мінску, выказаўся за аўтаномію Беларусі. 25, 26, 27 сакавіка 1917 года ў тым жа Менску (тады менавіта так ён называўся) прайшоў з'езд прадстаўнікоў усіх беларускіх арганізацый, на якім таксама было пастаноўлена, каб Беларусь была аўтаномнай рэспублікай. Шырокай аўтаноміі для Беларусі і ўвядзення беларускай мовы ў святынях патрабаваў з'езд Беларускага каталіцкага духавенства, які праходзіў 24—25 мая 1917 года ў Мінску. У маі таго ж года пачалі закладвацца і першыя гурткі беларусаў-вайскоўцаў.

Ажыўленне беларускага нацыянальна-вызваленчага руху, якое пачалося вясной, працягвалася ўвесь 1917 год і скончылася скліканнем у снежні Ўсебеларускага з'езда-кангрэса Вялікай Беларускай Рады, удзел у якім збіраліся прымаць і бальшавікі, але спазніліся. На кангрэсе прысутнічалі 1872 дэлегаты, якія па вырашэнні нацыянальнага пытання падзяліліся на дзве групы: незалежнікаў і русафілаў. Першыя стаялі за адраджэнне беларускай дзяржаўнасці, другія — за больш цесную лучнасць Беларусі з Расіяй.

І вось тут ва ўсёй моцы праявілася здрадніцкая дзейнасць бальшавікоў, якія мелі ўжо ў сваіх руках уладу. Убачыўшы, што большасць дэлегатаў з'езда прытрымліваецца дзяржаўніцкіх поглядаў, яны абставілі будынак Гарадскога тэатра, дзе праходзіў з'езд, войскамі і кулямётамі і сілаю разагналі яго. Але, нягледзячы на абурэнні ў зале, аднаму з сакратароў з'езда Тамашу Грыбу ўсё ж такі ўдалося зачытаць рэзалюцыю, якая была пацверджана дэлегатамі і абвяшчала Беларусь рэспублікай.

Пасля разгону Кангрэса яго ныя дэлегаты сабраліся ў чыгуначным дэпо і перадалі Радзе з'езда паўнамоцтвы на далейшае змаганне за беларускую дзяржаўнасць. І калі пасля наступлення нямецкіх войскаў 19 лютага 1918 года бальшавікі пакінулі Мінск, уладу ў горадзе і акрузе ўзяў у свае рукі Выканаўчы Камітэт Усебеларускага з'езда-кангрэса, які 21 лютага абвясціў сябе найвышэйшай уладай на Беларусі і звярнуўся з Першай устаўною граматай "Да народаў Беларусі". У ёй, у прыватнасці, гаварылася: "Родная старонка наша апынулася ў новым цяжкім стане. Дзе цяпер улада, што была тут, няведама, мы стаімо перад тым, што наш край можа быць заняты нямецкімі войскамі. Мы павінны ўзяць свой лёс ва ўласныя рукі. Беларускі народ павінен здейсніць свае правы на поўнае самавызначэнне, а нацыянальныя меншасці на нацыянальна-персанальную аўтаномію. Правы нацыі павінны знайсці сваё здзяйсненне шляхам склікання на дэмакратычных асновах Устаноўчага Сойму". Выканаўчы камітэт Рады папоўніўся прадстаўнікамі рэвалюцыйнай дэмакратыі нацыянальных меншасцяў і, здзяйсняючы мэты з'езда, абвясціў сябе часовай народнай уладай на Беларусі. Абарону і далейшае зацвярджэнне заваёваў рэвалюцыі было даручана выконваць Народнаму Сакратарыяту Беларусі, які і стаў першым беларускім урадам. Да прыходу ў Мінск немцаў (25 лютага) Беларускі урад быў адзінай уладай у горадзе.

Напачатку вясны (9 сакавіка) 1918 года Беларускі Урад прыняў Другую устаўную грамату, у якой гаварылася, што "Беларусь у рубяжах рассялення і лічэбнай перавагі беларускага народа абвяшчаецца Народнаю Рэспублікай". У Грамаце зацвярджаліся правы і вольнасці грамадзян і народаў абвешчанай дзяржавы — БНР. А 19 сакавіка Рада Усебеларускага з'езда яшчэ раз папоўнілася — ужо прадстаўнікамі гарадоў і земстваў, і на сваім пасяджэнні выканаўчы камітэт Рады з'езда перайменавала ў Раду Беларускай Народнай Рэспублікі, якая ўжо на сваім пасяджэнні ў ноч з 24 на 25 сакавіка прыняла III устаўную грамату. Названай граматай Беларуская Народная Рэспубліка абвяшчалася "незалежнай і вольнай дзяржавай". Далей у грамаце асуджалася дзейнасць бальшавіцкага ("чужога") ураду Расійскай федэрацыі, які падпісаў і за Беларусь трактат у Берэсці, што "забівае на смерць беларускі народ, дзелячы зямлю яго на часткі". III устаўная грамата пацвердзіла ўсе правы і вольнасці, якія абвяшчала ўстаўная грамата ад 9 сакавіка 1918 года. А ў канцы III устаўной граматы выказвалася надзея на тое, што "ўсе любячыя волю народы дапамогуць беларускаму народу ў поўнай меры здзейсніць яго палітычна-дзяржаўныя ідэалы".

***

З тых часоў прайшоў 81 год. За гэты час на долю беларускага народа выпалі вялікія выпрабаванні: сталінскі дыктат і ліхалецце Вялікай Айчыннай вайны, пасляваенная разруха. Адчуўшы ў першай палове 90-х гадоў прывабнасць свабоды, беларускі народ зноў трапіў у ціскі дыктатуры, устаноўленай на гэты раз прэзідэнтам А.Лукашанкам, якая давяла народ да галечы і бяспраў'я. Але, на вялікае шчасце, прыйшла зноў вясна спадзяванняў — вясна 1999 года. Дэпутаты Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь 13-га склікання, як таго і патрабуе Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь, прызначылі чарговыя выбары прэзідэнта 16 мая 1999 года, падрыхтоўка да якіх, нягледзячы на вялікі ўціск з боку выканаўчых улад, ідзе сёння поўным ходам. І ніхто не можа пазбавіць беларускі народ яго канстытуцыйнага права абіраць кожныя пяць гадоў кіраўніка сваёй дзяржавы. Будзем спадзявацца, што і сам беларускі народ знойдзе ў сабе сілы і прыкладзе ўсе намаганні, каб узяць актыўны ўдзел у прэзідэнцкіх выбарах і тым самым здзейсніць ідэалы незалежнасці і дэмакратыі, абвешчаныя вясною 1918 года. Як і тады, мы таксама спадзяёмся на дапамогу прагрэсіўных дэмакратычных сіл міжнароднай супольнасці і таксама на тое, што на гэты раз гэтая дапамога будзе аказана беларускаму народу ў цяжкі і адказны для яго час.

Сямён ШАРЭЦКІ,
старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь 13-га склікання.

Пазьняк звяртаецца за дапамогай у міжнародныя арганізацыі

Старшыня Беларускага народнага фронту Зянон Пазьняк, за якога вядзецца сбор подпісаў для рэгістрацыі кандыдатам у прэзідэнты, звярнуўся з пісьмом у шэраг міжнародных арганізацый, такія як Камісія па правах чалавека ААН, Камісія па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе Кангрэса ЗША, Міжнародны камітэт адвакатаў па правах чалавека, Міжнародная амністыя. Ён заклікае іх аказаць тэрміновую дапамогу Беларусі ў сувязі з рэпрэсіямі тутэйшага рэжыму, яго спробай сарваць прэзідэнцкія выбары.

Зянон Пазьняк, у прыватнасці, паведамляе, што Беларусі неабходна:

прысутнасць заходніх назіральнікаў на ўсіх этапах цяперашняй выбарчай кампаніі ў Беларусі, пачынаючы з сённяшняга дня,

прысутнасць паўнамоцнай камісіі Міжнароднай Амністыі для знаёмства і назірання за парадкам утрымання арыштаваных палітвязняў,

прысутнасць прадстаўнікоў Камісіі па правах чалавека Арганізацыі Аб'яднаных Нацый для назіранняў за правапарушэннямі рэжыму.

Ён просіць таксама гарантый бяспекі яго вяртання на Радзіму для ўдзелу ў выбарах.

"Я звяртаюся да арганізацый, якім адрасаваны гэты ліст, з просьбай падтрымаць канстытуцыйныя выбары ў Беларусі і запачаткаваць справу дапамогі ініцыятарам аднаўлення права, законнасці, Канстытуцыі і дэмакратыі ў Беларусі", — заклікае, старшыня Беларускага народнага фронту Зянон Пазьняк.

Яўген ТАЎГЕНЬ.

Васіль Быкаў перадае прывітанні

Генадзь Карпенка, Сямён Домаш і Тацццяна Процька, якія ў якасці назіральнікаў пабывалі на мінулым тыдні на парламенцкіх выбарах у Фінляндыі, карыстаючыся магчымасцю, наведалі Васіля Быкава.

Як вядома, Васіль Уладзіміравіч па запрашэнні ПЕН-клуба знаходзіцца, як бы мовіць, у творчай камандыроўцы ў Фінляндыі. Па словах беларускіх палітыкаў, якія наведалі яго, пісьменнік жыве ў вельмі маляўнічым і надзвычай чыстым раёне сталіцы краіны Суомі. Тут яму створаны ўсе ўмовы для плённай працы. Мабыць таму Васіль Уладзіміравіч зараз працуе адначасова над некалькімі творамі.

Пісьменнік і яго жонка былі вельмі рады бачыць землякоў. З уласцівай ім шчодрасцю яны адразу накрылі стол. Пасля першага абмену думкамі Васіль Уладзіміравіч зачытаў гасцям урыўкі з сваіх новых твораў. Знакаміты пісьменнік, дарэчы, у апошні час выступае ў нязвыклым для сябе аблічча — аўтара сатырычных твораў, якія прысвечаны інтэграцыі Беларусі і Расіі.

Дарэчы, прыхільнікам творчасці Васіля Уладзіміравіча можам параіць знайсці газету "Книжное обозрение" №7 за 16 лютага 1999 года. У ёй надрукавана новае апавяданне вядомага пісьменніка "Хвостатая". Современная сказочка для взрослых".

Васіль Уладзіміравіч вельмі прасіў, калі будзе такая магчымасць, перадаць праз сродкі масавай інфармацыі прывітанне ўсім сваім сябрам на Беларусі. Ён упэўнены — неўзабаве прыйдзе час, калі Беларусь вызваліцца ад дыктатуры.

Уладзімір ГЛОД.

Дипкурьер

У генерала возникли проблемы

Прошло уже полтора месяца с той поры, как президент Лукашенко своим указом освободил генерала Агольца от должности министра внутренних дел. Представляя нового руководителя МВД Юрия Сивакова, президент сообщил, что экс-министру будет предложена новая работа — Чрезвычайным и Полномочным послом в Узбекистане.

Однако, похоже, что не все обстоит так гладко, как поначалу задумывалось. Руководство Узбекистана до сих пор не спешит принять у себя нового дипломата. Причин тут несколько. Во-первых, после кишиневского саммита, где президент Ислам Каримов подверг необычайно резкой критике своего белорусского коллегу, отношения между двумя президентами стали чрезвычайно натянутыми. Во-вторых, Валентин Аголец до переезда в Беларусь служил в Узбекистане: там он командовал конвойным полком, затем был заместителем начальника Высшего пожарного училища. Во время переезда из Ташкента в Минск где-то "затерялась" ташкентская квартира Агольца. Это послужило поводом для серьезных дискуссий при утверждении его в свое время министром внутренних дел Беларуси...

Владимир КОРЗУН.

Пазіцыя

Як я збіраў подпісы ў падтрымку Чыгіра і як гэта пракаменціраваў палкоўнік Замяталін

Ёсць небходнасць сказаць колькі слоў пра збор подпісаў у падтрымку Міхаіла Чыгіра. Я адзін з тых, хто займаўся гэтай справай і каго віцэ-прэм'ер урада Уладзімір Замяталін абазваў здраднікам.

У стылі гебельсаўскай прапаганды (чым большая хлусня, тым лягчэй паверыць) ён намаляваў такую схему: подпісы збіралі здраднікі, а падпісваліся алкаголікі. Бачыце, як усё проста. І галоўнае — зразумела для недасведчанага ў палітыцы чалавека.

На самай справе ўсё значна складаней. Я асабіста абышоў каля 500 кватэр, сабраў больш за 200 подпісаў і хачу зрабіць пэўны аналіз. Мне, прафесійнаму палітыку, цікава было пачуць настрой людзей, іх стаўленне да выбараў прэзідэнта. Па адносінах да збору подпісаў усіх выбаршчыкаў можна падзяліць на пяць катэгорый. Першая — прыхільнікі А.Лукашэнкі. Па маіх назіраннях, іх доля ўжо не перавышае дваццаці пяці працэнтаў. Большасць з іх людзі сталага ўзросту. Сярод маладых — малаадукаваныя і алкаголікі. Вялі яны сябе агрэсіўна, заяўлялі, што лепшага прэзідэнта ім не трэба і ніякія лагічныя аргументы на іх не дзейнічалі. Маўляў, прэзідэнт стараецца для народа, але яму перашкаджаюць. Вінаватымі часцей называлі чыноўнікаў і Расію. Відавочна, што гэтая частка нашага грамадства загіпнатызавана афіцыйнай прапагандай і будзе мужна пераносіць далейшае пагаршэнне свайго жыцця. Без А.Лукашэнкі ўдзельнічаць у прэзідэнцкіх выбарах яны не будуць.

Другая — людзі расчараваныя ў дзейнасці Лукашэнкі, незадаволеныя сваім жыццём, але яны ўжо нікому не вераць і лічаць, што замест адной мафіі да ўлады прыйдзе другая, а яны ўсё роўна застануцца беднымі. Такіх каля трыццаці працэнтаў дарослага насельніцтва. Вынікі прэзідэнцкіх выбараў у значнай ступені будуць залежаць ад іх. Калі нам, дэмакратам, удасца пасяліць у іх душах надзею на лепшае, то ў нас будзе новы прэзідэнт. Палова з іх, у залежнасці ад настрою, падпісвала падпісныя лісты.

Трэцяя — людзі, якія працуюць у дзяржаўных установах, бізнесмены, прадстаўнікі сілавых структур. Як правіла, гэта людзі адукаваныя, валодаюць сітуацыяй і згодны падтрымаць Міхаіла Чыгіра, але ад подпісаў адмаўляліся. Іх аргумент: "Няма гарантыі, што падпісныя лісты не трапяць да органаў улады". Многія з іх прасілі прабачэння, што не падпісаліся, і абяцалі прыняць удзел у выбарах. Доля іх складае прыблізна пятнаццаць працэнтаў.

Чацвёртая — людзі, якія ўжо зрабілі свой выбар. Гэтыя адразу запрашалі ў кватэру, садзілі да стала і падавалі пашпарт. Некаторыя казалі, што ўжо сталі хвалявацца, бо не ведалі, дзе шукаць членаў ініцыятыўнай групы, і дзякавалі за тое, што прыйшоў да іх. Гэта — рэзерв арганізатараў выбарчай кампаніі. Ён складае на сённяшні дзень чацвёртую частку насельніцтва і да выбараў значна ўзрасце.

І нарэшце, апошнія пяць-сем працэнтаў нічога пра выбары не ведаюць і ведаць не хочуць. Поўная апатыя. Яны страцілі цікавасць не толькі да грамадскага жыцця, а нават да свайго ўласнага. Удзельнічаць у выбарах яны не будуць. Вось такая карціна.

Характэрная дэталь: А.Лукашэнку падтрымліваюць самыя бедныя, а ахвотна падпісваліся за М.Чыгіра больш забяспечаныя людзі.

Гэты аналіз зроблены на падставе збору подпісаў у Цэнтральным раёне г.Мінска.

Сумна і крыўдна было глядзець беларускую тэлеперадачу "Рэзананс", дзе бессаромны палкоўнік У.Замяталін, прыехаўшы некалі да нас з Расіі, скажаў факты, абражаў апазіцыю і вучыў нас, беларусаў, як трэба жыць. Калі ён такі разумны, хай бы навучыў расіян пабудаваць прававую дэмакратычную дзяржаву.

Па канонах бальшавіцкай дэмагогіі ён заявіў, што рашэнне, прынятае большасцю, ёсць дэмакратыя, а меншасцю — дыктатура. Маўляў, рашэнне аб прызначэнні прэзідэнцкіх выбараў прынята меншасцю Вярхоўнага Савета і таму апазіцыя выступіла, як сіла дыктатуры. Тут да месца прымаўка пра тое, што злодзей заўсёды мацней за ўсіх крычыць: "Лавіце злодзея!"

У заключэнне хацеў бы на гэтую тэму прывесці словы навукоўца Э.Рэнана з кнігі "Жыццё Ісуса". Ён піша: "Вялікія справы народа звычайна ажыццяўляюцца яго меншасцю". І далей: "Партыя апазіцыі заўсёды складае гонар сваёй краіны". Усё гэта было сказана 150 год таму назад.

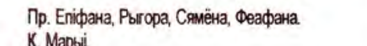
Яўген ЛУГІН,
старшыня Беларускай Сялянскай партыі.

Сума запазычанасці па крэдытах прадпрыемстваў Магілёўшчыны перавышае 42 мільярды рублёў, 498 тысяч долараў ЗША і 1 мільён 410 тысяч нямецкіх марак

Цяпер у Гаспадарчым судзе Магілёўскай вобласці "свайго часу" чакаюць 29 крэдытных спраў. Сума запазычанасці прадпрыемстваў усіх формаў уласнасці перавышае 42 мільярда беларускіх рублёў, 498 тысяч долараў ЗША і 1 мільён 410 тысяч нямецкіх марак.

Паводле меркавання намесніка старшыні Гаспадарчага суда Магілёўскай вобласці Любові Каралёвай, вялікую дапамогу ў гэтай працы суду аказвае служба судовых выканаўцаў. За першы год іхняй дзейнасці — з лютага мінулага года — у цэлым па вобласці спагнана і пагашана крэдытаў на суму больш за 12 мільярдаў рублёў і 75 тысяч долараў ЗША.

Кацярына АЎСЕЕНКА.

Пр. Епіфана, Рыгора, Сямёна, Феафана. К. Марыі.

САКАВІК
25
'99 ЧАЦВЕР

☉	☽
Усход 6.00	Перш. квадра 24 сакавіка
Заход 18.33	Заход 4.03
Даўж. дня 12.33	Усход 12.23

Факт

23 марта на журналистской пресс-конференции начальник Главного правового управления Администрации президента Александр Пласковицкий подвел промежуточные итоги зимне-весеннего предвыборного сезона. По его мнению, республиканское руководство достаточно успешно провело подготовительный этап и теперь все дело за избирателем.

Михаил ПОДОЛЯК

Кого назначить депутатом?

Официальный Минск весьма ретиво демонстрирует приверженность некоторым демократическим процедурам. Прежде всего, как считает сам президент Лукашенко, *"это важно для обеспечения внутренней стабильности государства, а также, чтобы никто не мог упрекнуть нас в какой-то там диктатуре"*. Как известно, на начало апреля в республике запланировано проведение выборов в местные органы законодательной власти. Никаких сомнений не вызывает тот факт, что данная кампания используется властями прежде всего в пропагандистских целях. Тщательно следуя сценарию так называемого *"единого информационного дня с 10 по 25 марта"*, власть добивается только одного. А именно, чтобы общественное мнение связало слово ВЫБОРЫ с 4 апреля — датой выборов в местные советы, но никак не с числом 16 мая, на которое назначены очередные президентские выборы. Сам же глава юридического управления Администрации заявил, что *"сегодня мы открываем длительный выборный марафон — в этом году в республике пройдут выборы в местные Советы, затем — парламентские выборы, и наконец в 2001 году мы будем выбирать президента"*. А потому, намекнул дальше Александр Леонидович, именно сегодня нам важно обкатать новый закон о выборах. Посмотреть, так сказать, что к чему, и устранить возможные неприятности. Ведь отредактированный господином Пласковицким документ, по сути, должен стать непреодолимым препятствием для всех оппозиционных политиков на любых выборах.

По предварительным данным, кандидатами в областные, городские, районные, сельские Советы народных депутатов зарегистрировано более 27 тысяч человек. Именно эти абсолютные показатели, без детального анализа по округам, Пласковицкий расценил как несомненное подтверждение *"рассвета демократии на белорусской земле"*. По его мнению, нынешние выборы вызвали необычайно живой интерес со стороны потенциального избирателя.

Исполнительная власть действительно основательно подготовила нынешнюю выборную кампанию. Уже сегодня известны многочисленные факты, когда без серьезной мотивации в регистрации было отказано независимым кандидатам, уличенным в нелояльности центральной или местной власти. Естественно, неплохим подспорьем в этой перманентной борьбе "вертикали" с нежелательными кандидатами в кандидаты стал новый выборный закон. Оказалось, что большинство оппозиционно настроенных политиков даже и думать не смеют о мандатах, имея наказания в административном порядке. Так, в Могилевской области чрезвычайно много округов, где зарегистрирован один кандидат и тот от исполнительной власти, а всего на 3374 депутатских места в Советах всех уровней претендуют всего чуть более 3,5 тысяч кандидатов. Вот он, необычайный интерес избирателя и потенциальных кандидатов!

Рассуждая подобным образом о перспективах нынешних выборов, Пласковицкий и вовсе заявил, что *"уже на местных выборах следует ожидать чрезвычайно высокого процента явки"*. *"В советское время не было никакого особого принуждения и явка на выборах составляла 99 процентов*, — весомо рассуждает юрист. — *В Беларуси явка вполне может составить 70—80 процентов. Надо просто хорошо людям разъяснить, что к чему"*.

По сути, устами Пласковицкого власть прямо указывает, что на любых выборах с ее стороны будет осуществляться жесткий контроль. Власть исполнительная не намерена терпеть больше от власти законодательной каких бы то ни было упреков. Правда, столь тщательно отлаженный механизм все же дал сбой. А как иначе оценить признание начальника правового управления, что, несмотря на многочисленные обращения, ни организации, ни частные лица не откликнулись на просьбу Центризбиркома перечислить деньги на внебюджетный счет. Получается, что и нынешние выборы, и выборы будущие властям придется финансировать из бюджета, то есть непосредственно из кармана налогоплательщика. И еще неизвестно, что закончится быстрее — терпение налогоплательщика или бюджетные деньги.

Естественно, что не обошел своим вниманием господин Пласковицкий и ту выборную кампанию, которую объявили депутаты Верховного Совета 13-го созыва и Центризбирком В.Гончара. Понятно, что во всем этом Александр Леонидович усматривает *"исключительно авантюру, которая интересна только тем, кто этим непосредственно занимается"*. По безапелляционному мнению Пласковицкого, *"в действиях Гончара содержится несколько составов преступления. Нарушение норм административно-процессуального порядка, связанных с проведением собраний, присвоением полномочий должностного лица"*. Не удивительно, что Александр Леонидович прямо в духе президентской нетерпимости посетовал на слабость силового давления на инициаторов президентской кампании. Как заявил Пласковицкий, *"если к этому случаю отнестись снисходительно, то появится три десятка подобных кампаний и кто-то даже захочет избрать Господа Бога"*. Впрочем, что можно требовать от человека, которого и наняли только для того, чтобы он юридически грамотно обосновывал поведенческие инстинкты нынешних властей.

Несмотря на показную демократичность выборной процедуры, кое-что в технологии их проведения по-настоящему настораживает. **Во-первых**, уже сегодня очевидно, что исполнительная власть — как центральная, так и на местах — тщательно отфильтровала претендентов на кандидатские вакансии. Следуя славной советской традиции, претендеров буквально изучали под микроскопом на предмет лояльности по отношению к нынешней президентской власти. **Во-вторых**, многие независимые кандидаты, работающие в негосударственном секторе экономики, а также замеченные в поддержке оппозиционной и альтернативной политики, не прошли "отбор" в местных избирательных комиссиях. **В-третьих**, Администрация президента инициировала создание "специальных пропагандистских агитбригад, которые в рамках единой информационной концепции должны заниматься адекватным информированием и просвещением". **В-четвертых**, буквально в последний момент оказалось, что у официального Центризбиркома нет денег на проведение выборов в местные органы власти.

Беларускія назіральнікі знаходзяцца пад уражаннем ад парламенцкіх выбараў у Фінляндыі

Група беларускіх палітыкаў вярнулася з Фінляндыі, дзе з 18 па 22 сакавіка наглядала за правядзеннем парламенцкіх выбараў у гэтай краіне.

У інтэрв'ю БелаПАН Генадзь Карпенка заявіў, што ўсе без выключэння члены беларускай дэлегацыі былі ўзрушаны ўзроўнем інфармавання насельніцтва Фінляндыі аб тым, як праходзяць выбары. Нацыянальнае тэлебачанне вяло прамую трансляцыю выбараў, прычым вынікі з дапамогай электронікі пастаянна фіксаваліся "па ўзрастаючай". У 20-й гадзіне па мясцовым часе працэдура галасавання была завершана, а ўжо ў 22.30 краіна ведала вынікі выбараў. Фальсіфікаваць іхнія вынікі ў абстаноўцы поўнай адкрытасці і галоснасці, адзначыў Г.Карпенка, было проста немагчыма.

Сітуацыя на Беларусі выклікала вялікую цікавасць і ў сродках масавай інфармацыі. Члены беларускай дэлегацыі, па словах Г.Карпенкі, далі шмат інтэрв'ю розным мас-медыа Фінляндыі і Швецыі.

Уладзімір КОТ.

Адміністрацыя МТЗ звольніла рабочага лідэра Георгія Мухіна

На мінулым тыдні прахадная Мінскага трактарнага завода па меншай меры на бліжэйшыя тыдні зачынілася перад Георгіем Мухіным, дагэтуль рабочым цэха малых серый прадпрыемства. Адміністрацыя МТЗ звольніла яго на падставе распараджэння начальніка цэха Г.Самовіча N54 ад 11 лютага бягучага года, у якім той напісаў, што аператар станкоў з праграмным кіраваннем участка N2 Г.Мухін 1 лютага 1999 г. без апраўдальных дакументаў адсутнічаў на працы ў другую змену чатыры з паловаю гадзіны. Інакш кажучы, прагуляў. Вынікам жа прагула, паводле рашэння заводскага начальства, якое тут жа ўзброілася дзеючым працоўным заканадаўствам, сталася звальненне нібыта недысцыплінаванага рабочага.

Тое, што гэтае рашэнне ўступіла ў сілу толькі днямі, а не ў лютым, выклікана адтэрміноўкай, якая наступіла ў сувязі з працяглай хваробай нядаўняга трактарабудаўніка. Між тым сам Г.Мухін лічыць сваё звальненне беспадстаўным.

Што тычыцца так званага прагула за 1 лютага, то ў той дзень ён сапраўды непрацаздольны час па аб'ектыўных абставінах адсутнічаў на заводзе, але затым з'явіўся на працоўнае месца, чаму ёсць сведкі. З другога боку, адзначыў звольнены рабочы, інкрымінаваць яму прагул адміністрацыя МТЗ узялася праз дзесяць дзён пасля згаданай даты. Для гэтай мэты тут быў створаны спецыяльны "штаб" з удзелам намесніка генеральнага дырэктара завода М.Стукача і юрыдычнай службы прадпрыемства. Прычым адміністрацыя прыняла сваё рашэнне, праігнараваўшы меркаванне камісіі па працоўных спрэчках.

Якія матывы звальнення? Пацярпелы лічыць, што матыў адзін: убраць яго з трактарнага завода. Любымі шляхамі. Таму заводскае начальства пайшло на ўсе парушэнні, каб дасягнуць гэтай мэты.

На МТЗ Г.Мухіну ўдалося папрацаваць усяго сем месяцаў. У жніўні мінулага года адміністрацыя МТЗ, прымаючы яго на працу хутчэй за ўсё страціла пільнасць і чыста выпадкова выпусціла з-пад увагі палітычнае мінулае аднаго з найбольш яркіх арганізатараў рабочага руху ў Беларусі пачатку 90-х гадоў. Сам жа высокакваліфікаваны станочнік літаральна праз некалькі тыдняў пасля з'яўлення на МТЗ узяўся за "старое". Уступіў у суполку Свабоднага прафсаюза трактарабудаўнікоў. Як адзін са стваральнікаў Рабочага саюза Беларусі, працягваў на працягу апошніх месяцаў прымаць удзел у дзейнасці гэтай арганізацыі. Таксама ў апошнія месяцы разам з шэрагам іншых прадстаўнікоў рабочага руху ўдзельнічаў у аднаўленні на прадпрыемствах краіны сеткі стачкамаў. Нарэшце, 9-га лютага ім была ініцыявана на трактарным заводзе акцыя пратэста ў форме галадоўкі за паляпшэнне сацыяльна-эканамічных умоў трактарабудаўнікоў.

Гэтая акцыя, як вядома, завяршылася паспяхова і мела шырокі грамадскі рэзананс. Але літаральна праз тры дні пасля яе з'яўляецца на свет распараджэнне аб звальненні рабочага актывіста, якое Г.Мухін, паводле яго слоў, збіраецца апратэставаць, у тым ліку і праз суд.

Міхал ХВАЙНІЦКІ.

Надвор'е

25 і 26 сакавіка на тэрыторыі краіны захавaецца воблачнае, з праясненнямі надвор'е. 25-га ўначы — па захадзе, удзень — месцамі па краіне ападкі; 26-га пераважна без ападкаў. 25-га ўначы на дарогах галалёдзіца. Вецер паўднёва-заходні, 5—10 м/с. Тэмпература паветра 25-га ўначы — 0...-5; удзень — +4...+9. 26-га ўначы -1...+4; удзень +6...+11, па поўдні да +15.

Народная Воля

25 САКАВІКА 1999 г.

Ведай нашых!

Б'е рэкорд беларускі металакорд

Сёння беларускі металакорд адпавядае самым высокім сусветным патрабаванням, і яго з задавальненнем набываюць многія еўрапейскія фірмы. За комплексную распрацоўку тэхналогіі і асваенне вытворчасці канкурэнтаздольных канструкцый група аўтараў завода ўзнагароджана Дзяржаўнай прэміяй Рэспублікі Беларусь. Па просьбе карэспандэнта БелТА адзін з іх, дырэктар па новай тэхніцы завода, доктар тэхнічных навук Васіль Фяйсаў каменціруе гэту падзею.

— Адразу хачу звярнуць увагу на тое, што эканамічны эфект работы, адзначанай Дзяржаўнай прэміяй, за пяць гадоў склаў 41,5 мільёна долараў ЗША. Нам усім вельмі пашанцавала, што ў гэты складаны з эканамічнага пункту гледжання час на чале калектыву аказаўся прыхільнік сучаснай вытворчасці металакорду Юрый Васільевіч Феакістаў, які, нягледзячы ні на якія перашкоды (вялі размовы на высокім узроўні аб спыненні выпуску на БМЗ гэтага віду прадукцыі), настойліва ішоў да мэты з групай аднадумцаў. Наколькі дзеянні генеральнага дырэктара былі дальнабачнымі, пацвярджаюць лічбы: цяпер завод прадае на сусветным рынку на 30 працэнтаў будаўнічую арматуру — на 26, у той жа час на металакорд — на 2—3 працэнты. Мы наладзілі гандлёвыя сувязі з сусветна вядомымі заходнееўрапейскімі шыннымі фірмамі "Кантыненталь", "Гудзіер" і "Пірэлі". Экспарт металакорду ў далёкае замежжа цяпер дасягнуў больш чым 50 працэнтаў, у гэтым годзе пастаўлена задача павялічыць яго яшчэ як мінімум на 15. Прарыў на заходнееўрапейскі рынак і аб'ёмы экспартных паставак металакорду, якія ўсё ўзрастаюць, сталі магчымы дзякуючы стварэнню дылерскай сеткі ў выглядзе сумесных замежных прадпрыемстваў. Стратэгічным напрамкам работы завода з'яўляецца і захаванне дамінуючага становішча на рынках СНД.

Віктар КОТАЎ.

Туберкулёз становіцца ўсё больш каварным

Як паведаміў карэспандэнту БелТА ў Рэспубліканскім цэнтры здароўя, за апошнія 8 гадоў у Беларусі захворванне на ўсе формы туберкулёзу павысілася на 70,4 працэнта, колькасць хворых на актыўныя формы павялічылася на 23,5 працэнта, смяротнасць — на 50,2 працэнта. Найбольш складаная сітуацыя ў папраўча-працоўных установах, дзе, на думку спецыялістаў, пачалася самая сапраўдная эпідэмія туберкулёзу — гадавы прырост хворых склаў 40,7 працэнта.

Эпідэміялагічная сітуацыя характарызуецца і іншымі трывожнымі прыметамі: больш цяжкай клінічнай карцінай хваробы, павелічэннем колькасці ўзбудзальнікаў, устойлівых да лякарстваў. Да таго ж у апошнія гады туберкулёз значна "памаладзеў" — сярод хворых пераважаюць асобы ва ўзросце ад 15 да 49 гадоў.

Паводле прагнозаў Сусветнай арганізацыі аховы здароўя, калі неадкладна не прыняць дзейсных мер, "туберкулёзны крызіс" будзе ўскладняцца. У выпадку захавання інтэнсіўнасці распаўсюджвання інфекцыі на цяперашнім узроўні за наступныя 50 гадоў на туберкулёз захварэюць паўмільярда жыхароў планеты.

Медыкі нагадваюць, што на пачатковых стадыях развіцця хваробы яўных сімптомаў яе праяўлення, як правіла, няма, таму не трэба ўхіляцца ад бясплатнага і надзейнага спосабу прафілактыкі — рэнтгенафлюараграфічнага абследавання. Гэта дасць магчымасць своечасова пачаць лячэнне, а значыць, захаваць жыццё.

Эдуард ПІВАВАР.

За першыя два тыдні сакавіка спажывецкія цэны выраслі на 7,7 працэнта

Паводле даных Міністэрства статыстыкі і аналізу Беларусі, за першыя два тыдні сакавіка спажывецкія цэны ў краіне выраслі на 7,7 працэнта (за першы тыдзень — на 5,6, за другі — на 2 працэнты). Такім чынам, з пачатку года спажывецкія цэны павялічыліся ўжо на 42,8 працэнта. Для параўнання: у сакавіку 1998 года рост спажывецкіх цэн склаў 3,3 працэнта.

Дзмітрый УЛАСАЎ.

Стоп-кадр

Мінскай фірмай "Аэролла" створана і размешчана пад Мінскам ветра-сілавая ўстаноўка з аднайменнай назвай. Яе прызначэнне пераўтвараць энергію ветру ў электрычнасць. Магутнасць "ветрака" — 100 кВ, і, у адрозненне ад заходніх аналагаў, ён можа працаваць пры параўнаўча невялікім ветры (пачынаючы з 5 метраў у секунду).

Зараз спецыялісты фірмы заняты стварэннем больш магутнай устаноўкі — на 250 кВ. У бліжэйшым будучым, адпаведна з рэспубліканскай праграмай, будзе задзейнічана некалькі тысяч ветра-сілавых установак. А ў перспектыве праз 10—15 год з дапамогай ветру Беларусь здолее здабываць да 20 працэнтаў электраэнергіі, якая спажываецца.

На здымку: *ветра-сілавая ўстаноўка "Аэролла".*

Фота Віктара ТАЛОЧКІ, БелТА.

Не цісні на газ "пад газам"!

За першыя два месяцы гэтага года выніку атамабільных аварый у Мінску загінулі 19 чалавек, яшчэ каля сотні атрымалі раненні рознай ступені цяжкасці. Аб гэтым паведамілі ГУУС Мінгарвыканкама.

Па-ранейшаму вострай застаецца праблема п'янства сярод вадзіцеля. На працягу двух месяца супрацонікі гарадской міліцыі затрымалі 1139 аматара сесці за руль "пад газам" і праехаць з ветрыкам. Са 159 тысяч парушэння правіл дарожнага руху амаль што палавіне выпадка вінаватымі былі прызнаны пешаходы.

БелТА.

Демократия по-белорусски

Как Вячеслава Антипина выдвигали кандидатом в депутаты

Оппозиционная пресса почти не пишет о предстоящих выборах в местные советы. А ведь имеется немало фактов, заслуживающих внимания. "Избавившись" от оппозиции, "вертикаль" и иже с ней уже не утруждает себя формальностями и даже не оглядывается на закон.

Конкретный пример — фарс с выдвижением кандидатом в депутаты Новополоцкого городского и Витебского областного Советов депутатов генерального директора производственного объединения "Полимир" (г.Новополоцк) Вячеслава Сергеевича Антипина.

16 февраля 1999 года на утреннем селекторном совещании В.С.Антипин сообщил, что в 11.00 состоится производственное совещание начальников цехов, руководителей производств, отделов и служб предприятий, его заместителей. А ровно в назначенное время в актовом зале в присутствии полутораста руководителей разных уровней назвал повестку дня: об итогах совещания, проводимого президентом Республики Беларусь Лукашенко А.Г. 09.02.99 г.; об информационном обеспечении ПО "Полимир"; о работе информационных групп; об итогах спортивно-массовых мероприятий; о культурно-массовой работе; разное.

Все прошло по плану: И только в "разном" неожиданно выступил директор базы отдыха "Лосиный рог" Ю.А. Кирюхин и "настучал" присутствующим о кулуарной беседе с одним из начальников цехов. Последний сожалел о том, как трудно попасть к директору завода не только ему, но и руководителям производств. В то же время "пацаны" с радиотелефонами открывают дверь руководителя едва ли не ногой. Так это было или не так, но Кирюхин усмотрел в "откровении" намек на обвинение Антипина в связях с мафиозными структурами и попытался защитить руководителя: мол, он не такой, он мафии не потерпит!

Все это было бы смешно, если бы не попытка устыдить выступающего за выдачу секретов частной беседы, которую сделала исполняющая обязанности заместителя директора по качеству Л.П.Дубко. (Кстати, по формальному поводу она депремирована по итогам февраля. Над службой качества сгущаются тучи реорганизации. Есть намеки, что последуют оргвыводы и в отношении других кандидатур.)

Но не это стало главным итогом совещания. Появившийся перед собравшимися заместитель директора по кадрам и режиму Н.Тараканов вдруг предложил провести еще одно мероприятие — выдвижение кандидатом в депутаты городского и областного Советов генерального директора, члена Новополоцкого горсовета и горисполкома, члена торгово-промышленной палаты Республики Беларусь Антипина...

Весть застала врасплох большинство присутствующих. Дело попытался взять в свои руки генеральный. Он поинтересовался: кто хочет выступить? На распространившиеся по залу смешки своевременно отреагировала референт генерального Т.Тумаева, секретарь совещания, предложившая выступить в поддержку кандидата в депутаты. Таковые нашлись: зам.главного инженера по инвестициям Л.Новожилов, председатель официального профкома А.Бурец и председатель независимого профсоюза М.Косач, уже снятый со своего поста членами профсоюза, которые в один голос твердили, как выгодно "Полимиру" иметь в городском и областном Советах "своего" человека, как будто речь должна вестись не от имени избирателей и членов их семей, а от производственной структуры.

— Кто — "за"? — снова раздался энергичный голос Т.Тумаевой. Начали неуверенно подниматься руки. "Единогласно!" Опять по залу поползли смешки. "Надо соблюсти формальность, — снова четко отреагировала "ведущая". — Кто "против"? — Один! Занесем в протокол".

Таков был итог производственного совещания, самым неожиданным образом трансформировавшегося в "разном" в конференцию предприятия по выдвижению кандидата в депутаты. (Упомянем, что решение производственного совещания появилось только 3 марта 1999 г. — за день до окончания выдвижения кандидатов в депутаты. Случайное ли совпадение? А подозрительная неоперативность — 16 февраля и 3 марта?! А то, что кандидат в депутаты горсовета В.Боровков — член ПКБ, механик ПО "Полимир" из-за соседства с В.Антипиным в избирательном округе вынужден был снять свою кандидатуру? Кстати, председатель городской избирательной комиссии В.Гуляев назвал такое положение "недосмотром".) Однако в нем нет вопроса о выдвижении кандидатом в депутаты В.Антипина. На производственном совещании у руководителя не может быть голосов "против". Фактически выдвижение было сделано людьми, зависящими от кандидата в должностном плане. Разумеется, никто не утруждал себя формальностями, связанными с организацией подлинной конференции или собрания представителей, которые явились бы законной основой для выдвижения кандидатов в депутаты местных Советов. Не было и делегатов конференции, а одни назначенцы, не соблюдена была норма представительства в 2/3 и т.д. Возможно, кандидатом был бы не только В.Антипин или вообще не В.Антипин, если бы события разворачивались не по производственному, а по демократическому сценарию.

На мой взгляд, организаторы фарса не соблюли демократические процедуры и нарушили 35 статью Закона Республики Беларусь "О выборах депутатов местных Советов", которая не предусматривает выдвижение кандидатов на производственном совещании, а только на конференции, собрании, при участии в их работе не менее двух третей делегатов, избранных в порядке, установленном в трудовом коллективе; статью 37, связанную с документацией по выдвижению кандидатов в депутаты местных Советов, где речь может идти лишь о собрании (заседании) трудового коллектива (органа), а не о производственном совещании; и статью 13, которая подобные действия характеризует как подлог избирательных документов. (Кстати, навополоцкая "Новая газета" в нарушение этических норм опубликовала выдвижение В.Антипина на первом месте, хотя он шел по 44-у округу, а впереди были 42-й и 43-й округа.)

В связи со сказанным несколько вопросов к В.Антипину: как быть с принятыми на днях Правилами внутреннего трудового распорядка как части коллективного договора, запрещающего проводить собрания в рабочее время и с соответствующими законами? Как быть с попыткой, можно сказать, самовыдвижения себя кандидатом на производственном совещании? Как быть с трансформацией производственного совещания в конференцию или собрание по выдвижению кандидата в депутаты местных Советов? Достойно ли это почетного звания депутата местного Совета? Кто является автором фарса? Является ли, по мнению В.Антипина, подобное выдвижение нарушением избирательного закона? Снимет ли после этого кандидат в депутаты свою кандидатуру на выборах в городской и областной Советы?

Вопросы к выдвиженцам В.Антипина: знают ли они об ответственности за нарушение избирательного закона, за подлог, если они совершены? Не являются ли эти документы по выдвижению В.Антипина подделкой, подлогом, как это квалифицируется статьей 13 Закона о выборах депутатов местных Советов? Кто является авторами и исполнителями фарса, нарушающего, на мой взгляд, уже названные стст.35 и 37 Закона о выборах депутатов местных Советов?

Вопросы к Новополоцкой городской избирательной и Витебской областной избирательной комиссиям по выборам в местные Советы, зарегистрировавшим кандидатом в депутаты В.Антипина соответственно по 14 избирательному округу г.Новополоцка и Музыкальному избирательному округу №44 в Витебский областной Совет? Проведена ли проверка законности выдвижения кандидатом в депутаты В.Антипина? Кто ее проводил и каковы результаты проверки? Какие меры должны предпринять избиркомы, чтобы аннулировать незаконную регистрацию кандидата в депутаты В.Антипина, если незаконность будет подтверждена? Какие меры должны предпринять эти избирательные комиссии, чтобы перепроверить и предупредить подобные факты в отношении других кандидатов в депутаты? Намерены ли комиссии, в соответствии со ст.13 упомянутого закона, отменить решение о регистрации кандидата в депутаты В.Антипина?

Вопросы к прокуратуре г.Новополоцка и прокуратуре Витебской области: какие меры могут быть предприняты к организаторам "конференции" по выдвижению кандидата в депутаты городского и областного Советов, если они действительно нарушили стст.13, 35 и 37 Закона о выборах депутатов местных Советов? Какие меры могли бы быть предприняты к руководителям Новополоцкой городской и Витебской областной избирательных комиссий по выборам в местные Советы, зарегистрировавшим В.Антипина в нарушение закона, если они не отменят своего решения о его регистрации кандидатом в депутаты? Какие меры должны предпринять комиссии, чтобы предотвратить случаи фиктивных выдвижений кандидатов в депутаты по Витебской области?

Вопрос ко всем кандидатам в депутаты местных Советов: если в ваших трудовых коллективах были организованы фарсы, которые названы выдвижением кандидата в депутаты, не считаете ли вы своим моральным долгом снять свою кандидатуру с голосования, чтобы не повредить личной репутации? (Я готов предложить оппозиции провести фронтальные проверки в трудовых коллективах на предмет соблюдения порядка выдвижения кандидатов в депутаты и доказать нелегитимность избрания немалого числа уже зарегистрированных кандидатов да и местных выборов вообще.)

Кстати, в Новополоцке из 62 кандидатов в депутаты 46 — от трудовых коллективов и только 2 — рабочих, 10 — безальтернативные. Высока вероятность того, что в большинстве округов выборы не состоятся. Так как новополочане не верят закону, согласно которому депутатом местного Совета может быть любой, если он ставленник Лукашенко и назначен "вертикалью".

Валерий ШЕВЧЕНКО, председатель Новополоцкого городского клуба избирателей, координатор Полоцкого регионального отделения Белорусского Хельсинкского комитета.

Заявление пресс-службы Либерально-демократической партии

Либерально-демократическая партия последовательно проводит работу по разъяснению ситуации вокруг так называемых выборов в местные Советы депутатов 4 апреля 1999 года. И как показывают события, эта работа имеет определенный успех. Мы приносим искреннюю благодарность представителям свободной прессы за их мужество в исполнении своего профессионального долга и за их максимальную объективность.

Как показали события, уже сейчас так называемый ЦИРК встал на путь грубого нарушения законов, регламентирующих его деятельность. После известного заявления Высшего Совета ЛДП испуганные чиновники из избирательных комиссий в спешном порядке по надуманным причинам стали снимать кандидатов в депутаты от ЛДП. В частности, в городе Минске были сняты 13 кандидатов в депутаты Минского городского Совета депутатов, которые прошли регистрацию и в торжественной обстановке получили кандидатские удостоверения. Примечательно, что в число этих 13 кандидатов в депутаты Минского городского Совета попало все Высшее руководство нашей партии. Такой беспредел в отношении представителей от ЛДП получил свое продолжение во всех крупных городах Республики Беларусь. Как говорится, комментарии излишни.

В связи с этим Либерально-демократическая партия подготовила несколько вариантов своего поведения вокруг событий, связанных с выборами 4 апреля 1999 года. Поэтому основные действия еще впереди. Все задуманное нами будет выполнено, несмотря на выступления господ "Зимовский и К°". В ЛДП Республики Беларусь никаких разногласий, как об этом мечтают деятели от государственных СМИ, не было и не будет. Мы доведем до логического конца наши планы, и граждане Республики Беларусь обязательно узнают правду об этих выборах. А правда одна: они недемократичны и проводятся с грубейшими нарушениями Конституции Республики Беларусь и законов, имеющих отношение к избирательной кампании.

Новыя вершы

Сяргей ПАНІЗЬНІК

"З вясны да новае вясны..."

Мы — галосныя! Мы — зычныя!
Асмялелі маўчуны.
Наша доля не пазычана,
Беларускія Сыны.

Досыць аглядацца-кволіцца
з правай, з левай стараны.
Там, дзе мы, — там наша вольніца,
Беларускія Сыны.

Хопіць гнуцца: у апалубцы
Каганцы ды Гаруны...
Каліноўцы і купалаўцы —
Беларускія Сыны!

Возьмем сілы ратавальныя
у прарочае вясны.
Там, дзе дочкі звеставальныя, —
і ярылавы сыны.

Бацькаўшчынай насычаны
ажылі і валуны...
Мы — галосныя! Мы — зычныя:
Беларускія сыны!

Экалогія душы

Час такі, што мне на вуха
шэпча сатана: "Грашы!"
Непрэстыжная навука —
Экалогія
душы.
Час такі: гарыць планета,
забіваюць за грашы...
Свеціць залатой манетай
Экалогія
душы.
Час такі: нясуць атруту
птушкі, ягады, глыжы...
Узнадзеіць: ёсць я, буду, —
Экалогія
душы.
Апрытомню — і адужу
час гібення на крыжы.
Сіла Рыцару і Мужу —
Экалогія
душы.
На чарнобыльскіх скрыжалях,
ў правадырным куражы
як малітва Богу-жалю —
Экалогія
душы.
Я ў сугуччы зберагуся.
Дом-Радзіма, узлажы
на праменнасць Беларусь
светлы звон маёй душы.

У страмёнах не бурлачаць

Беларуская зямля "...ніколі ніякіх вызваліцеляў не клікала, і ўсё жыццё ад іх у крывавых бітвах абаранялася-адбівалася".

Алесь Петрашкевіч

Чула бурлакоў Расея:
— Эй, ухнем!
Потым — цяглыя — паселі
на кухні.
Чула ўся зямля Саветаў
нашэпты:
анекдот з чужога свету —
пражэктар.
Быў Саюз ад шматгалосся
трывушчы?
Новы шалашок узнёсся
у Пушчы.
З кухні выскачылі шэпты
на плошчы.
Зноў парады, зноў пражэкты...
і мошчы.
У суседзяў трыкалёры.
Ім траншы;
бульбашам, хоць і не ўмёрлі, —
"как раньше".
Выкінуць бы з кухні сварку
за фортку.
Не хачу я ў Валадарку-
Лефортку.
У вакне мікраёна —
курганчык.
Там ваяр і меч рамённы?
Гарлачык?
Пад курганы стогны-плачы
хароняць.
У страмёнах не бурлачаць, —
бароняць!

***

На полельнай жарынцы
бяростаю збяруся.
Але не пакаруся;
смяюся і журуся,
завуся Беларусяй.
Гэй, падыходзьце, прынцы!
Лагодна ганаруся:
нікога не баюся,
і — госцю — застаюся
усмешліваю бусяй
на аржаной скарынцы.

За чашечкой кофе с Мариной КОКТЫШ

Анатолий КОТЕНЕВ:

"Я ложился в постель с разными женщинами..."

О нем не надо много рассказывать. Мужчина, о котором тайно вздыхают сотни тысяч женщин. Актер театра и кино. Художник и ювелир. Примерный семьянин, отец двоих детей. Главный герой известного фильма "Секретный фарватер". Просто — Анатолий КОТЕНЕВ.

О творчестве

— Недавно в Театре-студии киноактера смотрела спектакль "Таланты и поклонники". Когда Котенев вышел на сцену, вся женская половина зала почти одновременно исступленно выдохнула: какой мужчина! А после спектакля в фойе сплошь и рядом слышались реплики типа "жаль, что он мало играет, я этот спектакль смотрю уже в третий раз". В самом деле, почему Вы заняты лишь в одном спектакле?

— Когда после окончания Школы-студии МХАТ я приехал работать на киностудию "Беларусьфильм", мне приходилось совмещать киносъемки и работу в театре. Кино, честно говоря, привлекало меня намного больше. Сейчас у меня действительно только один спектакль. В принципе, иногда мне предлагают какие-то роли в театре, но я отказываюсь. По натуре я достаточно свободолюбивый человек, поэтому по инерции все еще стараюсь сохранять себя свободным и для кино. Ведь в театр нельзя приходить, там нужно жить.

— Кстати, о кино. Где Вы сейчас снимаетесь?

— Работы сегодня стало гораздо меньше. Раньше у меня было по четыре картины в год. Бешеный ритм: просыпаясь, не помнил, в каком городе нахожусь...

Недавно сыграл главную роль в фильме Николая Гусарова "Казачья быль" — лихого атамана Данилу. Были шикарные трюковые съемки, саблей махать приходилось каждый день, на лошадях скакать. Словом, сплошная романтика. Однако картина не вышла — деньги закончились...

— Анатолий Котенев всегда почему-то играл патриотов, милиционеров, следователей, героев до мозга костей. Но женщины Вас упрямо хотят видеть в образе любовника, рыцаря, покорителя сердец...

— Честно говоря, я бы и сам с удовольствием сыграл комедийную или какую-нибудь характерную роль, но, к сожалению, режиссеры видят во мне только актера героического плана. А мне это уже не интересно, скучно. Хотя я ценю, что у меня в кинематографе есть своя ниша. К тому же за это неплохо платят.

— Знаю, что в свободное от работы время Вы делаете ювелирные украшения, пишете картины. Правда, слышала, занимаетесь этим не только потому, что душа просит творчества, но и для того, чтобы пополнить семейный бюджет...

— Временные финансовые сложности бывают у всех. Вот и мне приходится спасать семейную казну за счет своих способностей. Рисую я с детства, а ювелирному мастерству меня в перерывах между съемками учил санкт-петербургский актер Валерий Кравченко. Время от времени сдаю свои работы в художественный салон, получаю за это какие-то гонорары. Смотришь, и уже есть за что сходить в магазин. Честно говоря, я рад, что у меня руки растут "из того места". Перед походом в гости, например, не надо ломать голову над извечным вопросом "что подарить?". Написал картиночку или, зная размер пальчика, сделал кольцо. И все довольны.

— Раньше Вы всегда категорично говорили, что никогда не уедете из Беларуси. Сейчас Вы бы хотели жить и работать где-нибудь за рубежом?

— Может быть, но при этом у меня обязательно должна быть возможность вернуться. Я родился в Сухуми, рос в Ставропольском крае, теперь живу в Беларуси. Безумно люблю здешние леса, озера, реки. Если показывают белорусскую природу, могу часами смотреть телевизор. Обожаю костры, рыбалку, уху. Если нет возможности поехать на рыбалку днем — еду ночью...

В последнее время меня часто тянет туда, где прошло мое детство. Когда приезжаю, мама всегда угощает домашним вином из своего винограда. Пью его, и мне кажется, что жизнь прекрасна, что лучше уже нигде и ничего не бывает. И хочется верить, что и впереди все будет так же хорошо, как у меня в этот момент на душе...

О любви

— У меня достаточно богатый опыт холостяцкой жизни. Семьей обзавелся в тридцать лет. До женитьбы, понятное дело, не только с мальчиками дружил. Ездил по городам и весям, чего греха таить, везде было много поклонниц. В общем-то, погулял будь здоров как. Но... Сейчас у меня жена (она на одиннадцать лет моложе меня) и двое сыновей. Одному десять лет, а другому недавно исполнился годик. Семья ко многому обязывает...

— Существует расхожее мнение о том, что творческие натуры, с азартом отдающиеся работе, просто сублимируют в нее свою сексуальную энергию. Что Вы можете сказать по этому поводу?

— Я трудоголик. К примеру, если краска хорошо ложится и есть вдохновение, сутками могу не отходить от холста. Другой вопрос, что сейчас это не всегда возможно — очень много времени отнимает младший сын. Конечно, ежели я буду вдруг писать обнаженную модель, мои мужские чувства как-то заявят о себе. Мне кажется, если натурщица не дрябленькая старушечка, а достойная кисти живописца девушка, да к тому же еще оголенная, то и мазок на холсте, наверное, будет более упругим и жестким. Ну а что касается ювелирных дел, то в возбужденном состоянии я бы однозначно работать не смог. Это кропотливая работа, где нужен точный, ничем не затуманенный и не одурманенный глаз, спокойные и уверенные руки.

— Предположим, Вам понравилась женщина, а Вы ей нет. Что сделаете для того, чтобы влюбить ее в себя? Были ли у Вас какие-то личные, эксклюзивные приемы завоевания женщины? Бывало, что Ваши усилия пропадали зря?

— Когда был холост, никогда ничего не придумывал. Всегда брал простотой, уверенностью и искренностью, каким-то природным мужским обаянием. Никогда не стремился во что бы то ни стало влюбить в себя девушку. Ну не произошло сразу, значит, не судьба. Хотя в моей жизни полно было моментов, когда я ничего не хотел, но все происходило как-то само собой...

— Вы ревнивый муж? Могли бы оказаться на месте Отелло?

— Не ревнивый. Хотя у меня как у любого нормального мужика время от времени возникают подозрения: почему это жена где-то задержалась или уж очень игриво кому-то улыбнулась. А вот Света у меня жутко ревнивая. Не дай Бог найдет на мне случайно прилипший чужой волос или запах незнакомый учует — скандал вспыхивает на пустом месте. Если честно, у меня незапятнанная репутация прилежного семьянина. И серьезных поводов для ревности я своей жене не даю.

— На Ваш взгляд, кто должен быть главой семьи? Должна ли жена иметь право голоса?

— Я очень ценю мнение своей жены, но уверен: главой семьи должен быть мужчина. Искренне не понимаю феминисток. Моя супруга говорит, что разделяет некоторые феминистические идеи, но когда я рядом с ней, все это как-то само собой отходит на второй план. Правда, более раскрепощенной она чувствует себя все-таки без моего присутствия...

— Способны ли Вы совершить ради женщины сумасбродный поступок? Совершали ли Вы их когда-нибудь в своей жизни вообще?

— Смотря что считать сумасбродным поступком. Самолетов ради любимой женщины я не угонял, убийств не совершал... А вот на третий этаж по пожарной трубе к девушкам в общежитие забирался. Однажды, когда с другом таким же путем спускались обратно, внизу нас уже милиция встречала. Но это не безумство. Так, обычные дела...

— Как Вы относитесь к неравному браку, когда женщина намного старше или намного моложе мужчины?

— Неравные по возрасту вовсе не значит неравные по темпераменту, по насыщенности чувств, по самоотверженности. Главное, чтобы люди любили друг друга...

— Терпели ли когда-нибудь фиаско в постели?

— Нет.

— Как Вы смотрите на секс без любви?

— Когда был неженат, естественно, смотрел положительно.

— Анатолий Котенев согласился бы сняться в порнофильме? В главной роли и без дублера...

— Смотря до какой степени и смотря за какие деньги. Если бы договорился с женой и нас бы устроила не только сумма, но и условия, на которых будет показана эта картина, то да. Знаете, почти в половине моих картин были сцены, где мне необходимо было заниматься со своей партнершей любовью. Естественно, без демонстрации крупным планом принадлежностей.

Кстати, недавно в картине "Казачья быль" по сценарию пришлось заниматься любовью в военно-полевых условиях. Я сижу на скачущем разгоряченном коне, а на мне — обнаженная актриса. Когда отсняли эту сцену, режиссер сказал, что по крайней мере со стороны это был высший кайф. Влюбленные мужчина и женщина на теплой спине дикого коня как проявление человеческого начала, любви, дерзости по отношению к природе и условиям...

Я ложился в постель с разными женщинами. На съемочной площадке. Ты соблазняешь очаровательную девушку, изображаешь акт безумной любви, а у ног стоит человек сорок из съемочной группы с фонарями и прочей техникой...

У Мінску пройдзе нарада, прысвечаная пачатку рэалізацыі праекта TACIC па ўдасканальванні двух трансеўрапейскіх калідораў

26 сакавіка ў Мінску, у памяшканні каардынацыйнага бюро TACIC па Беларусі, адбудзецца першая нарада, прысвечаная ўдасканальванню транспартных патокаў па двух трансеўрапейскіх калідорах. Размова, у прыватнасці, пойдзе аб транспартных калідорах Масква—Мінск—Варшава—Берлін—Парыж і Санкт-Пецярбург—Магілёў—Гомель—Кіеў—Адэса.

Праект, які прадугледжвае ўдасканальванне згаданых трансеўрапейскіх калідораў і разлічаны на 2,5 гады, будзе ажыццяўляцца ў межах праграмы TACIC Еўрапейскага Саюза па прапанове кансорцыума DORSCH. У склад кансорцыума ўваходзяць кампаніі Dorsch Consult (Германія), Scetauroute і ISIS (абедзве Францыя), Halcrow Transmark (Вялікабрытанія) і Finnroad (Фінляндыя). Кансорцыум падтрымліваюць яшчэ тры кампаніі-субпадрадчыкі з краін ЕС — Вялікабрытаніі, Ірландыі і Італіі.

Паводле слоў выканаўчага дырэктара каардынацыйнага бюро праграмы TACIC Леаніда Арлова, ад Расіі, Украіны і Беларусі — краін-партнёраў, праз якія праходзяць згаданыя транспартныя калідоры, — у праекце бяруць удзел вядучыя аўтатранспартныя кампаніі "Саюздарпраект", "Кіеўсаюздарпраект" і "Белгіпрадар".

Уладзімір ТРАЦЦЯКОЎ.

Переписка

Администрацией района даны поручения...

По заявлению без подписи жильцов домов №№1 и 3 по пр. Машерова о неблагоприятных условиях проживания сообщаем, что по существующему в настоящее время положению движение автотранспорта на данной дворовой территории регулируется дорожными знаками, установлены турникеты, препятствующие сквозному проезду автомашин с пр.Машерова на ул.Раковскую и заезду на зеленую зону. На дворовой территории здания №5 согласовано размещение автостоянки на 50 мест, которая не нарушает действующих норм (по нормативу расстояние от жилого дома — 35 метров, на самом же деле — 37 метров). Въезд на нее осуществляется через ворота со стороны проезда от ул.Замковой.

Вместе с тем соседство административных зданий рядом с жилыми является фактором, притягивающим на данную территорию дополнительное количество автотранспорта. В связи с этим администрацией района даны поручения:

1. дорожно-патрульной службе ГАИ Центрального РОВД усилить контроль за соблюдением водителями дорожных знаков и эксплуатацией автостоянки;

2. ПК ООО "Бизнес-сервис" выполнить работы по устройству площадок для отдыха жителей на прилегающей дворовой территории;

3. ЖРЭО района в течение 1999 г. выполнить работы по капитальному ремонту благоустройства дворовых территорий в квартале улицы Немига — Романовская Слобода — пр.Машерова с улучшением транспортного обслуживания квартала.

А.КУНЦЕВИЧ, первый зам.главы администрации Центрального района г.Минска.

Народная Воля
25 САКАВІКА 1999 г.

К импичменту Ельцина Госдума приступит 15 апреля

Госдума РФ утвердила план своей работы на апрель. В частности, 15 апреля на внеочередном заседании она приступит к импичменту президента. Чуть раньше, 2 апреля, она рассмотрит законопроект о ратификации договора СНВ-2 между РФ и США. А по предложению председателя комитета по делам СНГ Георгия Тихонова (группа "Народовластие") Палата запланировала рассмотреть на заседании 31 марта проект "Об особенностях приватизации объектов РАО ЕЭС России".

Кто заменит Мишеля Камдессю?

Британское правительство (лейбористы) намеревается предложить на пост будущего директора-распорядителя МВФ бывшего министра финансов в кабинете консерваторов Кеннета Кларка. По данным The Guardian, Даунинг-стрит полагает, что МВФ сейчас больше нуждается в том, чтобы его возглавлял авторитетный политик, нежели опытный экономист. Кларк возглавлял министерство финансов в правительствах Маргарет Тэтчер и Джона Мейджора. Он является сторонником европейской интеграции и имеет вес в США. По данным газеты, вопрос о новом руководителе МВФ должен встать очень быстро, так как нынешний директор-распорядитель фонда француз Мишель Камдессю скоро покинет этот пост. Возможно, это произойдет уже в апреле на ассамблее МВФ в Вашингтоне.

Евгений Примаков: "Если Маслюков и Кулик уйдут, я тоже уйду..."

Премьер Примаков обещал уйти в отставку, если встанет вопрос об уходе из правительства Маслюкова и вице-премьера Кулика, — сообщил лидер депутатской группы аграриев Николай Харитонов. По его словам, это заявление Примаков сделал на вчерашней встрече с лидерами левых объединений Госдумы Геннадием Зюгановым (КПРФ), Николаем Рыжковым ("Народовластие") и Харитоновым (группа аграриев). По словам Харитонова, он сказал: "У меня есть предел, о котором знает администрация. Если Маслюков и Кулик уйдут, я тоже уйду. Я считаю, они хорошо работают".

Юрий Лужков не может без "пакетных заявлений"

Г-н Лужков сделал "пакетные заявления" на внутренне-международные темы. Первое — по Чечне. Он считает, что у российских властей отсутствует продуманная политика в отношении Чечни: "Спонтанные вспышки лихорадочной активности федеральных властей после каждой новой провокации демонстрируют только отсутствие продуманной политики", "за громкими заявлениями не следует практических действий". Между тем к 2001 году России предстоит определиться со статусом Чеченской Республики. Он предлагает приостановить выделение бюджетных средств Чечне, ввести жесткий пограничный режим и прекратить транспортное сообщение. При этом пытаться сохранить постоянный диалог с законным руководством Чеченской Республики. Второе заявление — снова по Крыму. Оно простое: Крым должен быть обязательно возвращен России. "Крым — русская земля, и она должна быть обязательно возвращена". Иначе над отношениями России и Украины "будет нависать темное облако".

Ельцин получил послание от Клинтона

Президент России Ельцин получил послание президента США Клинтона по Косово и после изучения направит ответ, — сообщила пресс-служба Ельцина. Как сообщил ранее представитель Белого дома, Клинтон в своем послании указывает на важность совместных усилий США и России в деле урегулирования косовского конфликта и информирует российского президента о том, что союз НАТО готов к действиям, направленным против сербских сил в Косово. Пресс-секретарь Ельцина Дмитрий Якушкин заявил, что "президент России по-прежнему категорически против силового решения проблемы".

Белая кветка ў чарнобыльскіх нябёсах

Сустрэча з Маці Тэрэзай вызначыла японы лёс — лёс японскага тэатра "Мандзюсака". У 1995 годзе камерныя японскія артысты выступілі месца пэўным сацыяльным зацікаўленням. Цяпер пляцоўкі для выступлення артыстаў "Мандзюсака" знаходзілі ў бальніцах, інтэрнатах, лякарнях, турмах. Знаёміўшыся, хрыстаматыйныя японскія традыцыі (у музыцы, танцы, пластыцы, багацце касцюмаванні відовішча) спалучаліся з сучасным і нават з еўрапейскім. Белая кветка распусцілася на новым небе...

"Мандзюсака" ў перакладзе — белая кветка, якая распускаецца на нябёсах. Цудадзейная. Гэтую назву даў тэатр вядомы прадзюсер Масатосі Сакаі, які выправіў у вялікі шмат якіх знаных артыстаў.

Леташняя сустрэча з чарнобыльскімі азадараўленцамі ў Курамэ на Хакайда вызначыла цяперашнюю вандроўку тэатра — пра беларускія нябёсы. Дабрачыннае таварыства "Какехашы Чарнобыль" ("Мост у Чарнобыль") — тое самае, што запрашае малых беларусаў на аздараўленне ў Японію, — разам з тэатрам "Мандзюсака" ўзялі чынны ўдзел у арганізацыі візіта японскіх артыстаў. Чынным таварыства зрабілася арганізацыя паездкі ў Беларусь, да дзяцей чарнобыльскай зоны. Да жыхароў Краснаполля, Чачэрскага раёна, Буда-Кашалёва, Гомеля, Брагіна, Мінска. За васемнаццаць дзён "Мандзюсака" паказаў пятнаццаць спектакляў.

3 і 4 красавіка ў Мінску спектаклі "Мандзюсака" разам з мінскай гарадской арганізацыяй "Зялёны свет" прадставяць Нацыянальным акадэмічным тэатры імя Янкі Купалы.

Жанна ЛАШКЕВІЧ, кіраўнік літаратурна-драматычнага аддзелу тэатра імя Я.Купалы.

Стиль

Свободный полет Жанны Боровец

Около месяца назад в Минске проходила демонстрация коллекций моделей одежды ведущих модельеров сферы бытового обслуживания. Бесспорным лидером выбили коллекции Жанны Боровец, которые отличались лаконичностью, изысканностью и высоким уровнем исполнения.

Публика, которую в основном составляли профессионалы швейного дела, затаила дыхание, когда на подиуме демонстрировались ее коллекции "Сумерки" — настолько стильно и элегантно выглядели модели. Яркостью и безупречностью исполнения поразила и другая коллекция художницы под названием "Яхт-клуб". Признание публики совпало с мнением жюри. Жанне Боровец достались высшие награды конкурса и основные призы.

Как профессиональный модельер Жанна проработала 20 лет в ателье, которое называется экспериментальной лабораторией. Здесь разрабатываются новые модели, формы, осваиваются оригинальные приемы, которые затем изучаются мастерами из других ателье. "Я могу делать то, что хочу, — говорит Жанна. — Приятно ощущать доверие мастеров, нет сковывающих рамок, создание коллекции превращается в творчество, напоминающее свободный полет".

В последнее время заметно возрос интерес минской публики к индивидуальному пошиву. Все чаще обращаются в ателье состоятельные люди, которым нравится красиво одеваться. Художница старается подстроиться под вкусы заказчиков, понимая, что человек должен носить то, в чем он видит себя, чувствует наиболее комфортно и раскованно. Среди клиентов модельера — артисты эстрады, хоровой капеллы, дикторы белорусского телевидения.

Свои модели художница видит на дефиле крайне редко. Один раз, давным-давно, она возила одну из своих коллекций в Санкт-Петербург. Из-за отсутствия средств сфера бытового обслуживания не участвует в престижных демонстрациях моделей и подобных мероприятиях. Судьба уникальных коллекций Жанны Боровец складывается следующим образом: модели, созданные талантливым мастером, хранятся на складе еще без права продажи, спустя некоторое время часть из них исчезает в неизвестных направлениях, остатки отправляются в фирменный магазин.

Редкая возможность еще раз увидеть работы этого художника-модельера представится тем, кто побывает на 7-м Республиканском фестивале моды, который пройдет 26 марта в Доме офицеров.

Светлана МАЩЕНКО.

Париж. Эйфелева башня.

Фото IREX/ProMedia.

Одним абзацем

Отдыхать в Турции опасно?

Комитет Государственной думы по геополитике призвал российских граждан отказаться от поездок в Турцию. В обращении комитета указывается, что курдское национально-освободительное движение объявило курорты Турции "зоной активных боевых действий".

Польша готова воевать в Косово

По словам пресс-секретаря Министерства национальной обороны Польши, республика вышлет свои войска в Косово, если союзники по НАТО попросят ее об этом. В случае надобности Польша готова выслать на Балканы 18-ю воздушно-штурмовую бригаду.

Юрась ЗЯНКОВИЧ, БелТА.

Преступность молодеет

Уж где-где, а в Нью-Орлеане на криминал насмотрелись достаточно, но и там люди поражаются, когда вооруженным грабителям нет и 15 лет. И вот совсем недавно по подозрению в ограблении были пойманы двое, 10 и 14 лет, чьи имена не сообщаются по причине несовершеннолетия. 5 марта они зашли в магазин сувениров, и пока один наблюдал за входом, второй под угрозой ствола брал кассу. Через два дня они же ограбили еще один магазин, нацелив пистолет на кассира и обрезав телефон. Общая сумма украденного составила 1000 долларов.

Бывший министр внутренних дел окажется за решеткой

Израильский суд признал бывшего министра внутренних дел, лидера влиятельной ультраортодоксальной партии Шас-Арье Дери виновным в коррупции в период его работы в министерстве с 1985 по 1990 год. Дери грозит лишение свободы на срок до семи лет. Когда будет вынесен приговор — пока не известно. Суд длился пять лет. В ходе процесса двоим судьям угрожали физической расправой сторонники Дери, выражающего интересы евреев — выходцев из арабских стран. Партия Шас — третья по величине в Израиле — является одним из самых важных союзников премьер-министра Биньямина Нетаньяху. В середине мая в Израиле пройдут парламентские выборы.

Новинки

Горшки из-под рассады не нужно утилизировать. Они превращаются в компост

Берлин (ИНП). Многие сельхозпредприятия и садоводческие хозяйства не знают, куда девать пластиковый мусор, особенно старые грязные горшки из-под рассады. Помочь может разработанный немецкой фирмой "Байер" новый пластик БАК, которые не только решает проблему отходов, но и экономит рабочее время. Ведь горшки из материала БАК после высадки рассады в течение нескольких месяцев разрушаются в земле, превращаясь в компост. Никаких пластиковых отходов в почве не остается. Поэтому больше нет необходимости вынимать саженцы из горшков. Новые горшки изготовлены из минирализованного биологически чистого полистерамида, который был представлен на "Зеленой неделе" в Берлине.

Разрушение материала происходит только при тех условиях, которые царят в почве или компостной куче. Необходима достаточно влажная среда с бактериями, грибками и минералами. При этом материал полностью распадается на воду, двуокись углерода и гумус. Таким образом выполняются все условия, предъявляемые к компостированию искусственных материалов.

"При исследовании разрушаемости этих горшков для рассады нам очень помогло то обстоятельство, что "Байер" является интегрированным химико-фармацевтическим предприятием", — заявил руководитель отдела искусственных материалов фирмы Вольфганг Шульц-Шлитте. Необходимые тесты можно было проводить в принадлежащем концерну центре по созданию инсектицидов в Монхайме под Кельном.

Анализировалась, в частности, скорость разложения материала в обычной почве и в обогащенной торфом земле. Горшки изготовлялись в Германии фирмой "Фернхольц" из Майнерцхагена. В настоящее время "Байер" совместно с химической фирмой "Цель-Вильдхаузен ГмбХ" из Дюссельдорфа разрабатывает для рассадных горшков новый тип материала БАК, который бы содержал большое количество соломы и других возобновляемых материалов. Цель проекта — оптимизация экономической переработки.

Хельмут НАГЕЛЬШМИТЦ. (ИН-Пресс).

Беглец со стажем

Роджер Дейл Ядон, сбежавший 8 февраля из тюрьмы Лас-Вегаса, был недавно арестован. Он отбывает 18-летний срок за убийство британского майора, совершенное, когда он был беглецом из алабамской тюрьмы, и к настоящему моменту осуществил уже пять побегов. Последний раз он ушел через крышу, куда залез по трубам. Затем он отправился в Алабаму к родственникам. Находясь в бегах, Ядон отрастил бороду, чтобы изменить внешность, пытался даже переделать татуировку "Ford Motor Co". В поисках были задействованы все силы: от собак до вертолетов. Будучи обнаруженным, Ядон сдался без сопротивления. У него были найдены ключи от наручников и немного марихуаны.

Выходзіць з друку зборнік артыкулаў беларускіх навукоўцаў, палітыкаў і публіцыстаў "Ненасілле і Беларусь". Па ўзгадненні з аўтарам друкуем адзін з артыкулаў зборніка.

Станіслаў ШУШКЕВІЧ, доктар фізіка-матэматычных навук, прафесар, дэпутат Вярхоўнага Савета, старшыня Цэнтральнай Рады Беларускай сацыял-дэмакратычнай Грамады

Як зруйнаваць дыктатуру ўладалюбнага невуцтва

Не адзін раз пачыналася ў нас будаўніцтва светлай будучыні — грамадства справядлівасці і дабрабыту, а пасля высвятлялася, што вядзецца яно не так, як належыць, нярэдка ад страхі, без трывалага падмурка.

А як жа прыйшлі да дабрабыту іншыя краіны, што ў такім будаўніцтве галоўнае?

Найбольш справядлівая грамадзянская супольнасць засноўваецца на прынцыпах забеспячэння **правоў чалавека і дэмакратыі.** У адрозненне ад большасці развітых еўрапейскіх краін, у Беларусі бытуе перакананне, што правы грамадзян вызначаюцца тымі, хто пры ўладзе. Спадчына недалёкага мінулага пакінула ў нашых галовах толькі марксіцка-ленінскае тлумачэнне свабоды і дэмакратыі. І хоць у 1991—1994 гадах інфармацыйная заслона прыадхінулася, сёння, як і ў камуністычныя часы, большасць беларусаў ізалявана ад ведаў аб прынцыпах пабудовы дэмакратычнай дзяржавы, аб правах чалавека і свабодзе. Нашы грамадзяне не бачаць прамой сувязі паміж гэтымі правамі і ўмовамі свайго існавання, свайго дабрабыту.

Адметная прыкмета цывілізаванасці дзяржавы заключаецца ў тым, што кожны чалавек незалежна ад сваіх палітычных поглядаў і схільнасцей, свайго сацыяльнага стану і іншых асаблівасцей мае шырокі набор правоў і свабод незалежна ад таго, хто знаходзіцца пры ўладзе, хто кіруе ўрадам, якая партыя мае большасць у парламенце і г. д. Усе дзяржаўныя інстытуты абавязаны паважаць правы і свабоды чалавека і не маюць права іх абмяжоўваць.

Калі і беларусы добра ўсвядомяць, што для ўсталявання грамадства справядлівасці і дабрабыту для ўсіх перш за ўсё трэба адваяваць правы і свабоды чалавека, то ніхто ім не перашкодзіць такое грамадства пабудаваць, ніхто не зможа павесці іх па няправільным шляху.

Дэмакратыя, правы чалавека

Слова **дэмакратыя** азначае **ўлада народа**, і гэта праўда ў тым сэнсе, што ў дэмакратычным грамадстве кожны чалавек надзелены правам выбіраць ва ўладныя структуры сваіх прадстаўнікоў на ўсеагульных справядлівых і чэсных выбарах.

Рэальная ўлада ў прававой дэмакратычнай дзяржаве належыць прадстаўнікам тых палітычных рухаў, за якія прагаласавала большасць выбаршчыкаў. Таму **дэмакратыя — гэта ўлада большасці,** і пасля выбараў большасць набывае права дыктаваць сваю волю меншасці. Разам з тым большасць не можа пазбавіць любога чалавека, у тым ліку і прадстаўніка меншасці, шэрага правоў і свабод, якімі ён надзелены ад нараджэння. Іншымі словамі, правы і свабоды чалавека абмяжоўваюць волю большасці, абмяжоўваюць правы ўлады.

Паміж дзяржавай і грамадзянамі як бы заключаецца дагавор пра тое, якія правы належаць грамадзянам, а якія — уладзе. Гэтым дагаворам з'яўляецца Канстытуцыя і законы. У дэмакратычных краінах Канстытуцыя не дазваляе прымаць законы, якія б пазбавілі грамадзяніна пэўных правоў, і гарантуе абарону гэтых правоў дзяржавай.

10 снежня 1998 года адзначаліся 50-я ўгодкі Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека — дакумента ААН, у трыццаці артыкулах якога правы і свабоды чалавека дакладна сфармуляваны. Яны маюць дачыненне выключна да **адносін чалавека з дзяржавай** і з'яўляюцца **індывідуальнымі.** У міжнародных пагадненнях аб правах чалавека, прынятых ААН, існуе толькі адно адступленне ад прынцыпу індывідуальнасці і запісана яно так: **усе народы маюць права на самавызначэнне.**

Асобныя правы чалавека лічацца неадымальнымі, гэта значыць такімі, ад якіх чалавека не можа адлучыць ніхто, ў тым ліку і ён сам, нават калі ўласнаручна падпіша дакумент аб адрачэнні. Нельга, напрыклад, адрачыся ад асабістай свабоды і прадаць сябе ў рабства.

Вярхоўным Саветам Беларусі было прыкладзена шмат намаганняў, каб у Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і яе законах выконваліся патрабаванні Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека і каб Беларусь стала прававой дзяржавай, бо **толькі належны змест Канстытуцыі і законаў, а таксама адпаведны механізм кантролю за іх выкананнем могуць гарантаваць чалавеку яго правы.**

Аб правах чалавека і чалавечнасці ў СССР

Савецкая сістэма да канца 80-х гадоў вычарпала свае рэсурсы.

Яна прайграла свету дэмакратыі і свабоднай эканоміці.

Аскар Акаеў

КПСС сцвярджала, што дзейнічае, абапіраючыся на волю большасці на падставе прынцыпу **дэмакратычнага цэнтралізму.** Згодна яму кіруючыя органы выбіраюцца большасцю, пасля чаго ім безагаворачна ўсе падпарадкоўваюцца. Вышэйшай каштоўнасцю называлася свабода, або **пазнаная неабходнасць,** пад якой разумелася тое, што лічыла неабходным кіраўніцтва КПСС. Правы партыйнай улады ў СССР фактычна не былі абмежаваны.

Адносіны паміж грамадзянамі і ўладай фармальна таксама падпарадкоўваліся дамоўленасці ў форме канстытуцыі і законаў. Чэшскі палітолаг Антоні Легм назваў такую дамоўленасць **"новым грамадзянскім дагаворам"**. Згодна яму **"грамадзяне перадаюць дзяржаве цалкам свае правы, а дзяржава забяспечвае іх за гэта сталым працаўладкаваннем з сярэдняй платай за мінімум персанальнай працы і асабістай ініцыятывы".**

Падпісанне Савецкім Саюзам у 1975 годзе Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека было звычайным прапагандысцкім актам і ніяк не адбілася на правах савецкіх людзей: СССР не меў намеру прытрымлівацца палажэнняў Дэкларацыі, а тым больш прыводзіць у адпаведнасць з ёю сваё заканадаўства. Лінія партыі ўсімі дружна падтрымлівалася і не ўзнікала пытання, ці адпавядае яна, напрыклад, канстытуцыі. Усе сродкі масавай інфармацыі кантраляваліся цэнзурай (Галоўлітам) і ніякай, акрамя дазволенай КПСС, інфармацыі не распаўсюджвалі.

Не было ніводнай уплывовай масавай арганізацыі, якая б бараніла правы чалавека. Калі, да слова, у Польшчы масаваму абалваньванню супрацьстаяў каталіцкі касцёл, то ў СССР афіцыйна прызнаная праваслаўная царква традыцыйна прыслужвала правячаму рэжыму. Рэжым жа працягваў быць таталітарным, бо, як і заўсёды, умешваўся ў любыя ўзаемаадносіны і дыктаваў грамадзянам сваю волю, пазбаўляючы іх самых элементарных правоў і свабод.

Першы крок па паляпшэнні сітуацыі з правамі чалавека ў былым Савецкім Саюзе зрабіў у 1989 годзе з'езд народных дэпутатаў СССР, зліквідаваўшы ганебны 6-ы артыкул Канстытуцыі — аб кіруючай ролі КПСС.

У якім грамадстве трэба адстойваць правы чалавека

Гісторыя сведчыць, што любая ўлада імкнецца павялічыць свае правы і тым самым абмежаваць правы людзей. Таму **правы чалавека даводзіцца адстойваць нават у прававых і дэмакратычных краінах.** Найбольш пільна сочаць за тым, каб правячая палітычная сіла не навязвала грамадзянам сваю волю, парушаючы пры гэтым правы чалавека, тыя палітычныя партыі і рухі, якія знаходзяцца ў апазіцыі, а таксама няўрадавыя праваахоўныя арганізацыі. Апошнія звычайна адмяжоўваюцца ад палітычнай барацьбы і сочаць толькі за станам правоў чалавека, дапамагаюць грамадзянам іх адстойваць..

Нават дасканалая, стабільная дэмакратыя не гарантуе, што ў прадстаўнічыя органы ўлады і нават на пасаду кіраўніка дзяржавы не могуць быць абраны выпадковыя людзі, звычайныя папулісты. Недарэчнае абранне заўсёды пагражае правам чалавека. Яго імавернасць павялічваецца ва ўмовах кволай пачатковай дэмакратыі ў так званы пераходны перыяд, або, што адно і тое ж, — у перыяд сістэмнай трансфармацыі, калі ў дзяржаве адбываецца замена адной палітычнай або эканамічнай сістэмы на другую. У нас жа абодва гэтыя працэсы — пераход ад "развітога сацыялізму" да дэмакратыі і ад размеркавальнай эканомікі да рыначнай — пачаліся разам і перайшлі ў хістанні туды-сюды, што яшчэ больш ускладніла і без таго няпростае становішча. Але ў прававой дзяржаве існуе незалежны ад улады суд, да якога можна звярнуцца тым, хто лічыць, што яго правы незаконна абмяжоўваюцца. Рашэнне суда з'яўляецца абавязковым і для грамадзяніна, і для ўлады; больш таго: суд можа задаволіць патрабаванні грамадзян аб маральнай і матэрыяльнай кампенсацыі за панесеныя ў выніку незаконнага парушэння правоў страты.

Правы чалавека ў Беларусі

Свабода — перш за ўсё, свабода для іншадумцаў.

Р.Люксембург

Адрадзіўшая сваю незалежнасць Беларусь прадэманстравала імкненне да заканадаўчага забеспячэння грамадзян асноўнымі правамі і свабодамі чалавека і афіцыйна на саміце ў Хельсінкі ў 1992 годзе паставіла пад Сусветнай дэкларацыяй правоў чалавека свой подпіс. Шэраг прынятых у той час законаў: аб свабодзе сумлення, сродках масавай інфармацыі, прыватнай уласнасці на зямлю і інш. — адназначна пацвердзілі, што Беларусь пайшла па шляху дэмакратыі і забеспячэння правоў чалавека.

Згодна з Усеагульнай дэкларацыяй правоў чалавека заканадаўства пад-штурхоўвае да ўсталявання **рыначнай эканомікі**, бо чалавек можа свабодна карыстацца правам **мець уласнасць і распараджацца ёю.** Але такі чыста ліберальны падыход не вядзе да грамадства сацыяльнай справядлівасці, таму парламент у прававой дзяржаве пастаянна ўдасканальвае падаткаабкладанне і заканадаўства аб сацыяльнай падтрымцы пэўных катэгорый грамадзян. Заканадаўства пастаянна ўдасканальваецца такім чынам, каб павялічваць вытворчасць шляхам стымулявання людской ініцыятывы і ўмацоўваць прынцыпы справядлівасці шляхам рацыянальнага пераразмеркавання.

Рыначная эканоміка ў спалучэнні з дзяржаўнымі сацыяльнымі праграмамі прывяла да стабільнага доўгатэрміновага дабрабыту мноства краін. У той жа час няма **ніводнага прыкладу** забеспячэння высокага ўзроўню жыцця грамадзян у краінах з іншай сістэмай функцыянавання эканомікі. Таму ўсе краіны "сацыялістычнага лагера" і ўсе былыя рэспублікі былога СССР вырашылі ісці да рынку.

Былая партыйная наменклатура — выхаванцы вышэйшых і ім падобных партыйных школ, якія займалі высокія пасады у часы СССР, — не навучаны працаваць на падставе рыначных прынцыпаў, а навучаны ўсё адбіраць (бо ўсё — "дзяржаўнае"!) і ўсё дзяліць. Калі ісці па шляху рыначнага рэфармавання, то яны павінны перавучвацца і прыстасоўваць сябе да новых умоў гаспадарання. Тыя, каму гэта нялёгка даецца, гуртуюцца, каб захаваць свае старыя прывілеі. Яны варожа ставяцца нават да прадстаўнікоў свайго былога асяроддзя, жадаючых і здольных навучыцца працаваць па-новаму.

Старая партыйная наменклатура зрабіла ў 1994 годзе стаўку на свайго надзейнага прадстаўніка — Кебіча, а пасля перамогі на прэзідэнцкіх выбарах — на Лукашэнку, якога спачатку жорстка крытыкавала за хлуслівасць, недасведчанасць і беспрынцыповасць. Першы хоць і заклікаў да рыначнага рэфармавання, але не спяшаўся што-небудзь для яго рабіць. Другі ж мае аб рыначнай эканоміцы вельмі цьмянае ўяўленне, што наменклатуру цалкам задавальняе. Ні адзін, ні другі не здольны кіраваць, паважаючы правы і свабоды чалавека.

Жаданне наменклатуры захаваць свае старыя прывілеі прывяло да поўнай адмовы ад рэфармавання размеркавальнай эканомікі ў сацыяльна арыентаваную рыначную. Але не ўся старая наменклатура — вораг прагрэсіўнай сістэмнай трансфармацыі. Свядомая і дасведчаная яе частка бачыць поўную бесперспектыўнасць абранага таталітарнага шляху і набліжэнне абвалу. Гэта перакананне ўмацоўваюць ў ёй штодзённыя рэаліі. Трэба памятаць, што яе грамадзянская пасіўнасць і вонкавая абыякавасць — спосаб захавання свайго становішча, якое часам таксама далёкае ад добрага, але ўсё ж адрозніваецца ў лепшы бок ад становішча шырокіх слаёў звычайных працаўнікоў, а тым больш беспрацоўных і пенсіянераў. Сацыяльны выбар гэтай часткі грамадства пераважвае сёння над маральным. Тым не менш для большасці яе прадстаўнікоў абсалютны ўзровень забяспечанасці ўвесь час паніжаецца і верагоднасць змены прыярытэтаў узрастае. Не трэба забываць, што якраз такая сацыяльная групоўка была адчувальнай дзеючай сілай у супрацьстаянні без фізічнага насілля ў краінах Усходняй Еўропы.

Грамадзяне і сістэма

"Ведаем, кім ёсць, а не ведаем, кім быць можам"

В. Шэкспір

Беларусь — краіна высокага ўзроўню адукаванасці, асабліва ў галіне прыродазнаўчых і тэхнічных навук.

Людзі блізкага, далёкага і вельмі далёкага замежжа, якім давялося мець справу з беларусамі, захапляюцца іх адметнымі рысамі — працавітасцю і камунікабельнасцю, кваліфікацыяй і дысцыплінаванасцю, кемлівасцю і руплівасцю, сціпласцю і не прыніжаючай уласнай чалавечай годнасці талерантнасцю. Беларусы асвойвалі цаліну, будавалі БАМ, здабывалі і здабываюць нафту на далёкай расійскай Поўначы, працуюць на будоўлях Польшчы і Расіі, праграмістамі ў Германіі і Францыі, выкладаюць у прэстыжных вучэльнях і універсітэтах вядучых краін свету... І ніхто ні разу не чуў якой-небудзь скаргі на працу беларусаў!

Колькі ж спатрэбілася дурных палітычных рашэнняў і ідыёцкіх дзяржаўных інстытутаў, каб з такім народам пазбегнуць эканамічнага развіцця самой Беларусі?

Але, як сведчыць гісторыя, і ў высокаадукаваным грамадстве на месца кіраўніка можа трапіць малаадукаваны чалавек. Не застрахавана ад гэтага і пасада кіраўніка дзяржавы. Уладкаваўшыся на яе, такі амбіцыйны абраннік лічыць, што здабыў права ўвасабляць сабой дзяржаву і распараджацца правамі людзей па сваім уласным разуменні. Чым больш прымітыўная філасофская, паліталагічная, эканамічная, гуманітарная або проста агульначалавечая дасведчанасць такой асобы, тым больш яна хоча мець правоў, спадзеючыся такім чынам ажыццявіць свае мары.

Прымітывізм разумення таго, як здзейсніць задуманае, звычайна спалучаецца ў такога чалавека з прымітывізмам самой задумы. Ён не бачыць падстаў для працы па ўсведамленні заканамернасцей, якім падпарадкоўваецца грамадзянская супольнасць, не чытае кніжак, а лічыць, што ён таму і абраны на высокую пасаду, што здольны ўдасканаліць грамадства на падставе свайго ўласнага разумення. Такі чалавек можа горача жадаць ашчаслівіць людзей вечным рухавіком, пераканаць многіх, што пад яго кіраўніцтвам яны здолеюць такі рухавік пабудаваць, пасля чаго зажывуць у дастатку, радасці і шчасці. А ўсе тыя, хто імкнецца тлумачыць, чаму да дастатку трэба ісці іншым шляхам, — ворагі, здраднікі або нікчэмныя людзі. Ніякіх маральных норм паводзін для яго не існуе, а прызнанне памылкі атаясамляецца ў яго галаве з ганебнай самазнявагай. У той жа час агідная хлусня, дэмагогія і цынізм з'яўляюцца для яго самымі звычайнымі сродкамі дасягнення мэтаў.

Усялякая гаворка пра тое, што Беларусь абрала **свой** шлях, добра апісваецца шырока вядомымі словамі М.Тэтчар: "трэці шлях — шлях у трэці свет", прасцей — да беднасці.

Народ бяднее і бяднее. Калі карыстацца крытэрыямі 1990 года, то ў студзені 1999-га да беднякоў можна аднесці 85% грамадзян Беларусі. Валавы ўнутраны прадукт на аднаго чалавека ў нас ў 25 разоў меншы, чым у Даніі, у 20 разоў меншы, чым у Германіі, у 3,5 раза меншы, чым у Чэхіі, у 2,9 меншы, чым у Польшчы, у 2—2,5 меншы, чым у Турцыі, Літве, Латвіі і Эстоніі.

А цынічны дыктатар не стамляецца паўтараць, што ашчаслівіў народ, карыстаецца яго даверам і выконвае яго волю. Каб плаціць заработную плату і пенсіі без такіх затрымак, як у Расіі, ён выпусціў ў 1998 годзе толькі па афіцыйных звестках 19,3 трыльёна рублёў, а на самай справе — каля 100 трыльёнаў (па 10 мільёнаў на кожнага жыхара Беларусі!), канчаткова абясцэніўшы нацыянальную валюту. Хто можа падтрымліваць такога кіраўніка, які ўжо аблысеў, а так і не адрознівае шлях да галечы ад шляху да дабрабыту? Хто можа падтымліваць у такой сітуацыі прапанову змяніць статус дзяржаўнай незалежнасці на статус расійскай правінцыі, калі сёння Расія, якая валодае 38% сусветных мінеральных рэсурсаў, збірае за год падаткаў менш, чым ЗША за тыдзень? У якой галаве можа ўзнікнуць думка, што з гэтых нікчэмных падаткаў, якіх не хапае на тое, каб не замарыць голадам сірат у дзіцячых прытулках Расіі, можа нешта пайсці на карысць беларускіх грамадзян? Ці не час зразумець, што Беларусь патрэбна расійскім правіцелям, каб яе абіраць, як гэта рабілася сотні гадоў, а не каб ёй дапамагаць!

(Заканчэнне на 4-й стар.)

Тюрьмы Америки: рекорд по заключенным

Министерство юстиции США обнародовало сведения, что в 1998 году был установлен рекорд количества заключенных в тюрьмах — 1,8 миллиона человек. Это на 76 тысяч больше года предыдущего. В целом за последние 12 лет число преступников более чем удвоилось. Один из 150 американцев отбывает сейчас наказание в тюрьме. В качестве причин в первую очередь были названы статьи, связанные с наркотиками. Многие считают законы, предусматривающие пятилетний срок за несколько граммов кокаина, несправедливыми и даже расистскими: 41% заключенных — темнокожие, хотя их доля в общей численности населения составляет не более 13%. Вот что сказал по этому поводу аналитик Марк Мауэр: "Это беспрецедентно для любой демократической страны. Ни одна стратегия борьбы с преступностью не может оправдать такой скачок количества заключенных. Подрастающее поколение свыкается с мыслью, что тюрьма — неотъемлемая часть их жизни".

Имеет место также следующая диспропорция: в то время как количество мужчин в тюрьмах увеличилось на 4,7%, число женщин за решеткой выросло на 5,6%. По словам адвокатов, произошло это из-за прокуроров, которые используют законы о сговоре для привлечения соучастников к ответственности. Это касается в первую очередь жен, мужья которых обвинены в наркоторговле, или даже тех, кто случайно оказался в ненужном месте в ненужное время: уже только на основании этого люди могут быть обвинены.

Но есть и те, кто считает увеличение количества заключенных нормальным, потому что это помогает снизить уровень преступности. Бытует такое мнение, что число преступлений сократилось, поскольку 1,8 миллиона человек находятся и будут дальше находиться за решеткой.

СТИЛЛ заглядывает в будущее

Рассказ о ведущем производителе автопогрузчиков

Гамбург (ИНП). СТИЛЛ — ведущий в мире производитель автопогрузчиков — думает о будущем. Гамбургская фирма представляет машины завтрашнего и послезавтрашнего дня, которые сегодня пока еще не являются готовыми прототипами, но уже перестали быть простыми моделями. Ассортимент продукции СТИЛЛ необычайно широк. Пожалуй, нет ни одной отрасли, для которой бы фирма не смогла предложить подходящий погрузчик. Самые различные модели, будь то электрические трех- и четырехколесные погрузчики, погрузчики с двигателями, работающими на дизеле или на газе, тягачи, транспортер или складские погрузчики, — все они отвечают самым последним требованиям техники. Они используются в торговле, в аэропортах и на вокзалах.

Например, модель RXX (она могла бы быть погрузчиком послезавтрашнего дня) напичкана идеями и техническими решениями, которые сегодня пока невозможно реализовать по техническим или экономическим соображениям, но которые, вероятно, через несколько лет будут серийно устанавливаться на лучших моделях погрузчиков. Поднимающаяся кабина водителя, виртуальное зеркало заднего вида, которое, так сказать, превращает движение назад в движение вперед, — вот только некоторые из этих идей. "Почему бы не попробовать найти новые подходы к технике, покинуть накатанные пути", — спрашивает немецкая фирма и пытается заглянуть в будущее. То, что сегодня кажется фантастикой, завтра может превратиться в повседневность. Ведь модель RXX, по мнению ее создателей, предлагает в основном практические решения.

ИН-Пресс.

Як зруйнаваць дыктатуру ўладалюбнага невуцтва

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

Хто вінаваты і хто каго баіцца

Хто толькі не імкнуўся зрабіць вінаватым ва ўсіх нашых недарэчнасцях народ. Спеліся ў гэтым, як тое ні дзіўна, і расійскія шавіністы, і камуністы-інтэрнацыяналісты, і прыхільнікі беларускай незалежнасці.

"Чаго народ заслугоўвае, тое і мае", "нашу супольнасць нельга лічыць народам, бо яна перажывае пераходны перыяд", "тое, што нехта называе народам, мала адрозніваецца ад чарады птушак або рыб ці групы выпадковых людзей на тралейбусным прыпынку", "беларускі народ не мае гістарычнага вопыту дзяржаўнасці", "мы — частка вялікага рускага народа", "які народ, такі і прэзідэнт" і г.д. і г.д. Усё гэта пішуць людзі адукаваныя, прылічваючыя сябе да інтэлігенцыі, частка — да беларускай інтэлігенцыі. **Сярод іх знайшліся і "навукоўцы" — нашчадкі і былыя спецыялісты па гісторыі КПСС, якія перарадзіліся ў палітолагаў і сацыёлагаў і ўцёрліся ў давер замежных спонсараў. Менавіта на падставе іх "даследаванняў" нямецкі журналіст Клаўс Бахман прыйшоў да высновы, што беларускі народ больш антыдэмакратычны, чым беларускі прэзідэнт (Rzeczpospolita, N31, 6—7.02.1999).**

Заўзятым расійскім імперцам хацелася б прыгадаць, што рускія і наогул расіяне ніколі не скардзіліся на тое, што кепска адчуваюць сябе сярод беларусаў на беларускай зямлі. Нас, беларусаў, гэта радуе. А дзе, на якой зямлі, маюць законнае права добра адчуваць сябе беларусы? Дзе яны могуць карыстацца сваёй роднай мовай, берагчы народныя традыцыі, пайсці ў беларускі музей, тэатр? Ці не час зразумець, што шчасце Расіі не ў яе велізарнасці, а ў тым, як у ёй жывуць людзі. Ім не стане лепей, калі Расія ізноў захопіць Беларусь. Не спасылайцеся на беларускі народ, панове, не рабіце з яго дурня, які хоча далучыцца да "сям'і" непаўнапраўных народаў Расіі, якіх рускія так і не змаглі абараніць ад генацыду, ад высялення з родных месц і ад акцый па "ўстанаўленні канстытуцыйнага парадку".

Хацелася б таксама запытаць і ў некаторых беларускіх інтэлігентаў, ці не грэх дазваляць сабе такую антыбеларускасць і абвінавачваць народ у тым, што ў нас адбываецца? Чаму ў тутэйшых адукаваных людзей не хапае мужнасці не толькі дома на кухні называць хлусню хлуснёй, невуцтва невуцтвам, хамства хамствам, а дурноту дурнотай? Чаму не вучыць народ сваім уласным прыкладам? Чаму трэба апраўдваць сваю беспрынцыповасць і сваё прыстасаванства спасылкамі "такі ў нас народ", "народ так захацеў"?

Ці не прыстойней сказаць "я баюся!"?

А чаго баяцца? Нас жа большасць, пераважная большасць! Вось прэзідэнту ёсць чаго баяцца — і ён баіцца! Баіцца, бо груба парушыў і працягвае парушаць Канстытуцыю і законы. З лістапада 1996 года ён стаў на злачынны шлях, здрадзіўшы Канстытуцыі, на вернасць якой прынародна кляўся. На злачынны шлях сталі і асобныя яго хаўруснікі. З кожным днём відавочней, што давядзецца адказваць перад судом за беззаконне, за дзяржаўны пераварот, за зруйнаванне законных інстытутаў улады, за фальсіфікацыю і падлог на рэферэндуме, за "суд" і асуджэнні не па законе, а па ўказам, за беспадстаўныя зняволенні, за збіццё дэманстрантаў.

Страх іх наогул не пакідае, а перад вясной гэтага года набыў гіпертрафіраваныя формы. Адкормленыя дзецюкі накідваюцца нават не толькі на тых, хто ўдзельнічае ў мітынгу або вяртаецца з яго. Іх страшыць пасяджэнне выбарчай камісіі, бо, барані бог, людзі змогуць выказаць шляхам галасавання сваё стаўленне да прэзідэнта — і ўсё! Канец прапагандысцкаму міфу аб папулярнасці, які так услужліва распрацавалі лісьлівыя памагатыя і штодзённа агалошваюць не менш лісьлівыя прыслужнікі ў СМІ.

Той-сёй быў бы і рады пакінуць злачынную кампанію, а нехта — і пакаяцца, але не так гэта проста! Адроджана камуністычная сістэма "кантролю" або проста збору кампрамату на ўсіх, у тым ліку на паплечнікаў. Страх трымае кожнага паасобку, трымае, пакуль яны не вырашаць пазбавіцца ад яго ўсе або амаль усе разам. Час гэты набліжаецца і не падоўжаць яго ніякія жорсткія рэпрэсіі і беззаконні накшталт зняволення Т. Віннікавай, У.Лявонава, ні турэмныя здзекі над двойчы Героем Сацыялістычнай Працы 75-гадовым Васілём Канстанцінавічам. Старавойтавым.

Мы павінны навязаць сваю палітычную волю гэтай нахабнай меншасці, якая здзекуецца з нашага народа і не дае яму магчымасці самому вырашаць свой лёс. Яна баіцца праўды і з усяе сілы трымае ў сваіх руках радыё і тэлебачанне, каб хлусіць і рабіць ворагамі ўсіх тых, хто не патурае дыктатарскаму рэжыму, хто не страціў сумлення. Яна, як агню, баіцца сапраўды свабоднага грамадства, у якім крыніцамі дабрабыту з'яўляюцца праца, ініцыятыва і розум. Стваральна працаваць яна ніколі не ўмела і не ўмее, як і не навучана клапаціцца аб стварэнні умоў для праявы людской ініцыятывы і для плённай працы кожнага чалавека. Яна навучана адбіраць і размяркоўваць перш за ўсё сабе, таму і дбае толькі пра тое, каб у людзей не было ўласнасці, якая робіць іх незалежнымі, каб вынікі людской працы належалі не працаўнікам, а ёй — "кіруючай" меншасці...

Мы — большасць — гэта разумеем, ведаем, але трымаем абгрунтаваную крыўду пераважна ў сабе. Мы не аб'ядноўваемся, каб агульнымі сіламі вырашыць важныя грамадскія праблемы, як зрабілі ў нядаўні час інтэлігенты Чэхаславакіі, Венгрыі, Польшчы, Літвы, Латвіі, каб навучыць свае народы пазбавіцца ад дыктатараў. Ці, можа, іхніх "правадыроў" не падтрымлівала Масква? Ці, можа, у нас мала сапраўднай інтэлігенцыі?

Нямала! І яе інтэлігентнасць вызначаецца перш за ўсё вернасцю і бездакорным падпарадкаваннем высокім духоўным і маральным прынцыпам. Крывадушныя крыўлянні вартавых рэжыму выклікаюць ў яе пачуццё грэблівасці, і яна проста не звяртае на іх увагі, захоўваючы такім чынам свой гонар. **Індывідуальнае непрыняцце павінна перарасці ў шырокае ненасільнае супрацьстаянне.** Трэба дапамагчы ўсім ашуканым рэжымам людзям карыстацца здабыткамі свабоднага дэмакратычнага грамадства.

Мы ж дазваляем сабе сёння "не заўважаць", як пераспелае бруднае недавуцтва з паскудным хамствам накідваецца на чалавечую годнасць і прыстойнасць тых, да каго яму ніколі не дарасці і не дамыцца. Мы не пратэстуем **усе разам** супраць відавочнага беззаконня, а **ўсе разам** маўчым, калі нас прыніжаюць паасобку. Мы не проста дапамагаем такім чынам дыктатуры, але і садзейнічаем таму, што яна робіцца больш цынічнай.

Што рабіць?

Коратка — навучыцца **цывілізавана супрацьстаяць** нецывілізаванасці, хамству, цемрашальству, пакорнаму прыслужніцтву. **Навучыць як мага больш людзей** цывілізаваным спосабам барацьбы за ўласныя правы. Большасць з іх, як ужо згадвалася, адлучана сёння ад крыніц інфармацыі і дрэнна ўсведамляе сувязь паміж сваім жабрацкім становішчам і прынцыпамі пабудовы нашага грамадства. Да іх трэба ісці, ім трэба тлумачыць, іх трэба пераконваць.

Барацьба за дэмакратыю і правы чалавека, заснаваная на дзеяннях без фізічнага насілля, вядзе да ўстойлівых, трывалых змен. Яна не мае нічога агульнага з пакорнасцю і пасіўнасцю, але ў многіх выпадках не можа абысціся без сапраўднага інтэлекту. Высокадасведчаныя людзі, аб'яднаўшыся ў шэрагах змагароў у Чэхіі, Венгрыі, Польшчы, Літве, Латвіі і іншых краінах, паказалі сваім народам шлях рэфармавання, шлях да дэмакратыі і рынку, да гарантаванага дабрабыту.

Мы не былі пільнымі і апынуліся ў значна горшых умовах, чым прыгаданыя краіны. Тым не менш нас многа, нам няма чаго баяцца, мы адстойваем свае законныя правы і нам даўно пара дзейнічаць разам. Інтэлігенцыя не павінна сядзець у акопах, скардзіцца на народ і ўпотай спадзявацца, што цярплівасць народа скончыцца і ён паступіць па румынскім узоры.

Народ павінны весці за сабой людзі, якія гэты народ пасапраўднаму паважаюць і любяць. Гаварыць аб неабходнасці "накарміць народ" могуць толькі невукі і прайдзісветы, якія хочуць прыйсціся даспадобы ўсім, але на самай справе нічым нікому дапамагчы не здольны. Народ сам сябе накорміць і напоіць. Людзям трэба растлумачыць, хто іх абдзірае, забіраючы за бясцэнак калгасны ўраджай, прымушаючы экспарцёраў прадаваць дзяржаве, зноў жа за бясцэнак, валюту, абкладаючы непамернымі падаткамі прадпрымальнікаў і не стаўшых на ногі фермераў.

Самаму блізкаму акружэнню прэзідэнта абрыдла жыць у стане штодзённай падазронасці і страху, публічнага прыніжэння іх чалавечай годнасці. Яны даўно зацікаўлены ў яго замене. Але і яны не павінны баяцца помсты за сваю сённяшнюю дзейнасць, а ведаць, што ім супрацьстаяць тыя, хто не дзейнічае па-бандыцку, а дзейнічае па законе. Што судзіць (і зноў жа па законе!) будуць тых, хто стаў на злачынны шлях, хто парушыў Канстытуцыю і законы, а не тых, хто быў простым баязліўцам. А вызначыць вінаватых і пакарае злачынцаў сапраўдны незалежны суд.

Цемрашальства нашай улады можна зруйнаваць і адкінуць разам з гэтай уладай цывілізаванымі захадамі, без фізічнага насілля, але гэтым трэба займацца ўсім свядомым людзям, займацца, а не чакаць, пакуль гэта зробіць нехта іншы.

Весенние надежды

Вышедшее из подполья солнце. Безупречные облака. Лужи вперемежку с грязным снегом. Облезло-раздетая природа. Ободранная скамейка у подъезда. Везде валяющийся мусор. Старушка, продающая мимозы и тюльпаны. Воодушевленно хлопающий по лужам немного подвыпивший мужчина. Довольный визг пятилетнего ребенка. Беспомощно-растерянный взгляд молодой женщины. Озорной румянец на щеках бегущей на свидание одиннадцатиклассницы. Утренний серый туман. И запах. Пьянящий запах марта, от которого появляются всякие безумные мысли.

Никто никогда не скажет, что он не любит или не любит весну. Но именно в эту пору года становится как-то особенно грустно на душе. И как-то по-особенному чувствуешь бренность собственного тела...

В первые дни весны присматриваешься ко всему внимательней, чем обычно. Больней реагируешь на безобидные вопросы, искренней смешишь, больше мечтаешь...

Весна — время обострений. Физических, психических и политических. Весной одним хочется, а другим с трудом можется. Весна — опасное заболевание, не поддающееся лечению...

...Уже не однажды замечала: весной у бабушки в глазах всегда появляется какая-то непонятная для меня печаль. Она вроде бы, как прежде, печет пироги, рассуждает о политике, смотрит душещипательные сериалы, шутит, улыбается, а потом нет-нет да и задумается, взгляд станет отрешенным... Когда вот так гадаю. Да так тяжело, что у меня в этот момент внутри все сжимается. Это ее седьмая весна одиночества, выживания, неизвестности, надежд. Как знать, может быть именно этой весной она с особым трепетом и сентиментальностью вспоминает свои былые весны...

...Деду нужно было ложиться в больницу. Он долго откладывал, все откладывал на потом, надеялся, что весной болезнь уж наверняка отпустит. Родные его не понимали, говорили, что здоровье важнее всего. Помню, как однажды он подошел к окну. Был майский день. Ярко-голубое небо в пушистых облаках. Залитая солнцем зелень огородов и чуть раскачивающиеся ветки яблонь. Дед, любуясь открывающимися из окна видами, положил руку на сердце и, вздохнув, сказал: "Ну куда я от такой красоты пойду? Променять ее на больничную койку и серые стены? Ни за что..." На следующий день он умер... Это была его последняя весна. Весна несбывшихся надежд...

Человек — такое существо, которое не устает надеяться, несмотря на бесконечные разочарования и поражения. Не успели слезы на глазах просохнуть, а в голове опять сидит шальная мысль: ну вот этой весной точно все должно измениться к лучшему. Как мы все устали от этого сезонного ожидания...

Чего ждать от этой весны? Эпохальной посевной? Президентских выборов? Новых арестов? Новой войны? Прибавки к зарплате? Повышения пенсии? Женских слез? Болезней? Морального облегчения? Неожиданной сумасшедшей любви? Безумно-бездумного секса? Очередного скандала в семье? Рождения ребенка?..

Весной рождается много надежд. Правда, практически все они уходят в банально-миражную дымку, которая возникает из года в год, в одно и тоже время. Когда тает снег, текут ручьи и люди зажмуриваются от первых слепящих лучей солнца...

Марина КОКТЫШ.

Жыццё як яно ёсць

Бяскрылы Серафім

— Хочаш, — раскажу пра свайго суседа і яго жонку. Арыгінальныя людзі. Такіх пашукаць. І ён, і яна — хоць партрэты з іх пішы, — гаварыў Віктар, пакуль мы чакалі аўтобус.

— Такога тыпа, як Серафім, больш не знойдзеш. Нявысокі. Хударлявы. Фізічна даволі моцны, нават, я сказаў бы, — жылчык. Вяртлявы да таго, што ў любую дзірку, у любую шчыліну, як той прусак, залезе, абы нешта здабыць сабе.

Я ведаю яго, — працягваў Віктар, — некалькі гадоў. І ўвесь час ён толькі займаецца тым, што горне пад сябе. Чаго ў яго кватэры няма! І ўсё супермадэрнае. Няхай ён толькі ўбачыць, што нехта набыў штосьці новае, — трэсне, на кавалкі разарвецца, а сабе тое купіць. Неяк набыў я дохлы радыёпрыёмнічак. Убачыў ён і адразу: "Дзе дастаў?" Кажу: "Па вялікім блаце". Чмыхнуў носам, а праз дзень паказвае: "Вось і так і жыву".

— То што ён... трошкі таго? — пытаю я.

— Таго, не таго, а паслухай. Я яго добра ведаю. Чалавек ён выключна нізкага інтэлекту. Яго нішто не цікавіць, акрамя аднаго: хто, што і дзе набыў. [illegible] — ухвалявауся ён. — "У Рускі". — "А што там паказваюць?" Назаўтра ён паказаў мне два білеты на той жа спектакль. "Божа, — падумаў я, — абарані ад такіх тэатралаў". А думаеш, жонка яго вышэй за яго шафёрскі ўзровень? Не. Мяркуй сам. Яна выкладчыца беларускай мовы, а размаўляць пабеларуску, хаця і закончыла педагагічны інстытут, не ўмее. Такая ўжо ў яе "трасянка" — хоць рагачы з яе, хоць плач.

— Але, — кажу я, — і малюначак ты падкінуў мне для роздуму. Не перабольшыў?

— Якое перабольшыў, — нават крыху зазлаваў Віктар. — Ну хай сабе на гэтую пару. Адно з іх. Скнары неверагодныя. Акрамя набыцця новай мэблі, шмоткаў, тэлеапаратуры — ведаць нічога не ведаюць. Купіў я неяк магнітафончык — праз дзень ён кліча мяне да сябе і паказвае такі самы. Нашто ён яму? А каб паказаць, што і ён не лыкам шыты, набыў тое самае. Вось бачыце, які я.

— Ты, Віктар, расказваеш толькі пра мужа і жонку, толькі пра дваіх, а ў мяне перад вачыма ўзнікаюць многія людзі такога складу. Ты не задумваўся, што яны прасякнуты адной прагай: пабольш загрэбсці пад сябе?

— Так, так, — пагадзіўся Віктар.

Тут падаспеў аўтобус. Я махнуў на развітанне рукой.

Мікола ДЗЕЛЯНКОЎСКІ.

Знаёмцеся!

Літаратурнае акно

Што такое аб'яднанне "Літаратар"? Гэта суполка маладых аўтараў пры Саюзе пісьменнікаў Беларусі, калісьці заснаваная Алесем Масарэнкам. Яна змяшчаецца ў Доме пісьменніка. Кожны панядзелак увечары сюды прыходзяць маладыя паэты і паэткі. І гучаць вершы, завязваюцца дыскусіі. Пабываўшы на такіх вечарынах, я папрасіў асобных аўтараў распавесці пра сябе і пра сённяшні стан маладзёжнай літаратуры.

Наталля УЛАСАВА. У мастацтве слова яна пакуль пачынальнік. У 1998 годзе надрукавала некалькі твораў у "Нашай ніве" і "Першацвеце". У сённяшняй маладзёжнай паэзіі сацыяльнае гучанне многіх твораў Уласавай можна назваць наогул рэдкасцю. На маё пытанне, ці адбіўся нейкім чынам на яе вершах уплыў аб'яднання "Літаратар", Наталля адказала адмоўна. Я прыняў адказ як належнае, бо ўжо чуў пра нефармальны андэграўндны гурток "Вулей", да якога Уласава мае дачыненне. Сапраўды, ёсць сувязь паміж эстэтыкай "Вулля" і творамі дзяўчыны. Адбітак сувязі — пэўны неспакой, трывога, падчас ноткі драматызму, падчас кплівая інтанацыя ў яе не па-юнацку сур'ёзнай паэзіі.

— Наталля, шэраг тваіх вершаў мне нагадваюць маладзёжную пратэстную субкультуру ў СССР 80-х гадоў (вершы ўдзельнікаў "Вулля", дарэчы, таксама). Ці сапраўды тут ёсць нейкая сувязь?

— Літаратурнай сувязі няма, таму што нікога не хацелася паўтараць, увогуле мы хацелі быць у нечым наватарамі. Ёсць іншая сувязь. Сувязь паміж людзьмі. Ёсць агульнае ў іх настроі, і пачуцці, што я выказваю ў маіх вершах, — яны былі і раней, нават і да нашай эры, а не толькі ў 80-х. У пачуццях няма "прагрэсу".

— Лідэры "Вулля" неяк заявілі пра сваю "незадаволенасць жыццём наогул". Пры гэтым літаратурную творчасць назвалі сродкам свайго паратунку ад пачуцця безвыходнасці. Як ты ставішся да гэтага?

— Я незадаволена — толькі тым, што ў нас ёсць людзі, незадаволеныя жыццём. Я люблю жыццё і люблю людзей. Пачуццё безвыходнасці бывае ў кожнага чалавека ў пэўныя моманты, але яно не павінна станавіцца кіруючым пачуццём.

Віктар ЖЫБУЛЬ. Паэт, вядомы аматарам сучаснага мастацтва. Друкаваўся нават у "ЛіМе" — не кажучы пра ўсё іншае... Найбольш папулярна паэма-паліндром В.Жыбуля "Рогі гор" (яе радкі аднолькава прачытваюцца злева направа і справа налева). Па-мойму, аднак, вартае ўвагі амаль усё надрукаванае ў Віктара. Дасціпнасць, вынаходлівасць вершатворцы здольныя даць чытачу сапраўдную асалоду. Да паліндрома Віктар ставіцца як да сур'ёзнай літаратурнай формы. У хуткім часе мы прачытаем яшчэ дзве паэмы-паліндрома паэта. Але і гэта далёка не ўсё. Мала хто ведае пакуль, што гэты студэнт-філолаг 4-га курса БДУ — ужо аўтар найдаўжэйшага ў славянскіх літаратурах (!) паліндрома ў прозе — менавіта апавядання "Хам у думах". Цікава, што да Віктара ў нас хіба толькі паэт-эмігрант Рыгор Крушына ды "патрыярх" літаратуры Сімяон Полацкі звярталіся ў сваёй творчасці да паліндрома...

— Віця, як ты глядзіш на цяперашні стан культуры? Я лічу, напрыклад, што мы ў культурным калапсе: менавіта наша прафесійнае мастацтва сёння спажываецца ў асноўным тым жа вузкім слоем творчай багемы, які яго і выпрабляе. Часопіс "Крыніца" ў канцы 80-х — на пачатку 90-х ведалі амаль усе. А цяпер загавары пра "Крыніцу" — і табе скажуць, што "Крыніца" — гэта піва...

— Я не зусім згодны. Па-першае, наогул друкаваць літаратурныя творы не заўсёды і трэба. Напрыклад, з верша, які ў друкаваным выглядзе ўспрымаецца не занадта гладка, можа атрымацца тэкст выдатнай песні. Па-другое, наўрад ці правільна было б усё зводзіць толькі да літаратуры: ёсць музыка, жывапіс, скульптура, графіка. Але на мастацтве, канечне, адбіваецца і становішча ў эканоміцы: недахоп грошай на выданне дзяржаўных часопісаў, газет; ужо і паперы не хапае... У мастацкіх суполак ці музычных гуртоў часта няма грошай, каб арэндаваць памяшканні для выстаў ці канцэртаў. Ясна, пакуль справы ў эканоміцы не палепшацца, культура таксама будзе несці страты.

— У праблемы ёсць і другі бок: у літаратуры гэта разрыў паміж беларускамоўным аўтарам і рускамоўным (у пераважнасці) чытачом. І афіцыйная ідэалогія прывяла тут амаль да тупіковай сітуацыі...

— Думаю, што трэба больш аб'ектыўна прадставіць людзям беларускую літаратуру. Нават сёння ў многіх яна асацыіруецца з калгаснымі прыпеўкамі, апавяданнямі пра калектывізацыю ды камуністычнае будаўніцтва. Я лічу, што творы сучаснай паэзіі таксама многім дапамогуць пазбавіцца прадузятага погляду на нашу літаратуру.

Аляксандр АДЛІВАНЧЫК.

На больш позні тэрмін перанесены адборачны матч чэмпіянату Еўропы-2000 паміж маладзёжнымі зборнымі Беларусі і Швейцарыі

З-за незадавальняючага стану футбольнага поля ў Барысаве на больш позні тэрмін перанесены адборачны матч чэмпіянату Еўропы-2000 года паміж маладзёжнымі зборнымі Беларусі і Швейцарыі, які павінен быў адбыцца 26 сакавіка. Аб гэтым паведаміў БелаПАН прэс-аташэ Беларускай федэрацыі футбола (БФФ) Яўген Веснін. Адпаведнае паведамленне накіравана ў федэрацыю футбола Швейцарыі і Саюз еўрапейскіх футбольных асацыяцый (УЕФА). Адначасова БФФ прапанавала УЕФА правесці гэты матч 27 ці 28 красавіка — у адзін з рэзервных дзён, прадугледжаных міжнародным календаром УЕФА.

Што да матча нацыянальных зборных Беларусі і Швейцарыі, то, паводле інфармацыі Я.Весніна, ён адбудзецца ў намечаны тэрмін — 27 сакавіка ў Мінску (пачатак — у 18.30).

Дзмітрый УЛАСАЎ, БелаПАН.

Аўтааматарам

Зняты абмежаванні на колькасць увозімых аўтамабіляў

Новыя правілы перамяшчэння тавараў праз мытную граніцу, якія ўступаюць у сілу з 29 сакавіка, прызначаны спрасціць гэту працэдуру для беларускіх грамадзян. Так лічыць начальнік упраўлення арганізацыі мытнага кантролю Дзяржмытні Валерый Ярашэўскі.

На прэс-канферэнцыі, якая адбылася ў Нацыянальным прэс-цэнтры, ён паведаміў, што, у прыватнасці, зняты абмежаванні на колькасць увозімых аўтамабіляў на працягу года адным грамадзянінам. Адменены і двухгадовы "мараторый" на адчужэнне аўтамабіля, купленага за мяжой. Акрамя таго, цяпер каб набыць машыну за мяжой, не абавязкова выязджаць туды самому. Пакупку зможа ажыццявіць сваяк або знаёмы аўтааматара. Пры гэтым новы ўладальнік будзе праводзіць мытнае афармленне пакупкі па льготнай стаўцы. Аднак, падкрэсліў Валерый Ярашэўскі, гэта не азначае, што грамадзяне змогуць увозіць аўтамабілі для перапродажу. Калі выяўлены прыметы прадпрымальніцкай дзейнасці, то "перагоншчыкам" прыйдзецца [illegible]

Змяненні закранулі і памеры мытных ставак. Для аўтамабіляў, "ўзрост" якіх да трох і звыш дзесяці гадоў або аб'ём рухавіка больш за 2,5 тысячы кубічных сантыметраў, мытная стаўка ўстаноўлена ў 0,5, а для астатніх машын — 0,35 экю за адзін кубічны сантыметр аб'ёму рухавіка. Некаторае павышэнне ставак звязана з увядзеннем у гэтым годзе акцызу на ўсе віды легкавых аўтамабіляў.

БелТА.

Спорт

Гимнастика

Триумф Иванкова в Париже...

В Париже прошел 9-й международный турнир "Франс Телеком" с участием звезд мировой гимнастики. Во всей красе проявил себя там двукратный абсолютный чемпион мира минчанин Иван Иванков. Ему не было равных в многоборье, а также на кольцах. А в вольных упражнениях он разделил первое место вместе с олимпийским чемпионом и другом по жизни россиянином Алексеем Немовым. Помимо этого, в активе Ивана еще "серебро" за комбинацию на перекладине.

Свое высокое реноме подтвердили и наши "Художницы". Так, Юлия Раскина привезла из Парижа две "бронзы", завоеванные в личных соревнованиях за композицию с обручем, а также "серебро" за упражнение с лентой. В командных соревнованиях на счету наших девочек третье место за упражнения с булавами и третье — за композицию с лентой и обручем.

Настольный теннис

...и Самсонова в Загребе

Белорус Владимир Самсонов стал победителем крупного международного турнира в столице Хорватии — Загребе. В финале одиночного разряда один из сильнейших "малых" теннисистов мира нанес поражение австрийцу Шлагеру со счетом 3:2. Чуть-чуть не хватило 22-летнему минчанину для того, чтобы первенствовать и в парном соревновании. В решающем поединке вместе со своим одноклубником по дортмундской "Боруссии" хорватом Зораном Приморацем Самсонов проиграл французскому дуэту Готье — Чила — 2:1.

Назначение

Спортивные "академики" — с новым главой

Академия физвоспитания и спорта наконец-то обрела своего руководителя. Вчера коллективу главного спортивного вуза страны был представлен новый ректор. Им стал 48-летний Михаил Кобринский, работавший до последнего времени начальником управления образования Гомельского облисполкома.

Напомним, что этот пост оставался вакантным несколько месяцев, после того как в конце минувшего года прежний ректор АФВиС Александр Бондарь был со скандалом уволен министром спорта и туризма Николаем Ананьевым.

Дмитрий ЕРМАК.

Стоп-кадр

Открытый республиканский турнир по карате-до прошел в г.Вилейке Минской области уже в десятый раз. Кубок Республики Беларусь оспаривали более 200 юных спортсменов из Минска, Бреста, Пинска, Бобруйска, Гродно и других городов Беларуси. Призы победителям вручили представители вилейского завода "Зенит".

На снимке: *момент соревнований.*

Фото Николая ПЕТРОВА, БелТА.

Четверг, 25 марта

БТ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.15 "Сегодня с вами..." Лауреат Государственной премии Республики Беларусь, доктор медицинских наук профессор Екатерина Вишневская.
08.40 Потребительская корзина. Социально-экономическая программа.
09.00 Новости.
09.10 Королевская охота.
09.40 Телевизионный Дом кино. Режиссер Кшиштоф Занусси.
10.05 "Все мы родом из детства". 1V Всебелорусский телефестиваль юных талантов. Могилевская область. Ч.1.
11.00 Новости.
11.15 Телесериал "Ветер в спмну" (Канада). 4-я с.
12.05 Наш край. "Символы тканых поясов".
12.25 "А музыка звучит..." Фольклорный ансамбль "Неруш".
13.00 Новости.
13.15 Дневной сеанс. Х/ф "Проданный смех". 2-я с.
14.30 Мультфильмы.
15.00 Новости.
15.15 Сериал для детей "Чародей" (Австралия — Польша).
15.40 Видеокурс английского языка. Передача 48-я.
16.05 Педагогический экран. Реорганизация системы профессионально-технического образования. Прямая линия.
17.00 Новости (с сурдопереводом).
17.10 Ток-шоу "Карамболь" с участием Удо Диркшнайдера и группы "Ассерт".
17.40 Крок. "Риск-версия". Телеигра.
18.10 Телесериал "Ветер в спину" (Канада). 4-я с.
19.00 Новости.
19.15 Политические диалоги.
19.40 Международные спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 "Человеческая женщина". Спектакль Гродненского областного драмтеатра по пьесе М.Горького "Васса Железнова".
23.45 Криминальная хроника.
23.50 Белорусский хит-парад.
23.55 Крок. Программа для молодежи.
00.25 Новости.
00.35 Акколада. Музыкально-развлекательная программа.

ОРТ

08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
08.15 Сериал "Жестокий ангел".
09.10 Человек и закон.
09.50 Мультфильм "Как обезьянки обедали".
10.05 Клуб путешественников.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 "Вместе".
14.15 Сериал "Космическая полиция".
14.45 Пятерки по английскому.
15.00 Улица Сезам.
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 Сериал "Жестокий ангел".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 "Чтобы помнили..."
18.45 Сериал "Улицы разбитых фонарей-3".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Х/ф "Человек в штатском".
22.45 Однако.
22.55 Док. детектив. "Свой или враг? Скандал на Лубянке. Дело 1985 года".

РТР

06.00 Доброе утро, Россия!
06.20 У всех на устах.
06.45 "Программа передач".
08.15 Дежурная часть.
08.35 TV-club.
08.50 Товары — почтой.
09.00 Сериал "Санта-Барбара".
09.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.30 Вести.
15.10 Мультфильм "Русские напевы".
15.25 Сериал "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
16.55 Х/ф "Чрезвычайное происшествие". 2-я с.
18.30 Д/ф "Любовь".
19.40 Подробности.
19.55 "Два рояля".
20.45 Мелодрама "Мечта каждой женщины".
22.30 "Слушается дело".
23.15 Дежурная часть.
00.00 Фигурное катание. Чемпионат мира. Мужчины. Произвольная программа.
01.25 Магазин на диване.

КУЛЬТУРА

07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
07.25 "Ноу-хау".
07.40 "Документ-панорама".
08.25 "Театр моей памяти".
08.55 Фантазия на русские темы.
09.05 Х/ф "Кукла". 4-я с.
10.25 "Путешествие души".
11.00 Парадоксы истории.
11.40 После новостей....
12.00 Ваше сословие.
12.25 Ф.Пуленк. Концерт для органа и струнного оркестра.
12.50 "С потолка".
13.15 "Без визы".
13.45 За кулисами ожидание.
14.35 Фестиваль "Вера, Надежда, Любовь и сестра их Алена!"
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 Сериал "Четыре танкиста и собака".
16.20 Телевернисаж.
16.25 "Рассказы старого сплетника".
16.50 "Российский курьер".
17.40 Новое кино.
18.05 Чемпионат мира по фигурному катанию.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Время музыки".
20.20 "Осенние портреты".
20.45 После новостей...
21.05 Х/ф "Кукла". 4-я с.
22.25 "Я помыслами в вечность устремлен".
22.40 Джазофрения.

НТВ

06.00 Сегодня утром.
08.10 Сериал "Любовь и тайны Сансет Бич".
09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
09.15 Х/ф "Флирт".
11.30 "Старый телевизор".
13.30 Суд идет.
14.20 "Сегоднячко".
15.30 Сериал "Конан".
16.30 Впрок.
16.55 Сериал "Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 Криминал.
18.35 "Герой дня".
18.50 Боевик "Прощения нет".
20.40 Профессия — репортер.
21.45 Фильм "Правнук императора".
22.50 "Сегоднячко".
23.30 Сегодня в полночь.

TV-6

14.00, 17.00 ТСН-6.
14.10, 23.40 "Знак качества".
14.20 Телемагазин "Спасибо за покупку!".
14.40 Сериал "Дикая Роза".
15.30 Сериал "Расскажите об этом Деграсси".
16.00, 22.35 ДИСК-канал.
16.30 Политминута.
17.20, 21.55 Дорожный патруль.
17.35, 00.05 Сериал "Третья планета от Солнца".
18.00 Сериал "Возвращение Сандокана".
19.00 "Новости дня".
19.30 "О.С.П.-студия".
20.30 "В мире людей".
21.00 Сериал "LEXX".
22.10 Шесть новостей дня.
22.25 Те Кто.
23.10 Сериал "Дневники красной туфельки".
23.50 "Любишь — смотри". Видеоклипы.

8-й канал

18.00 Программа Кеннета Коупленда.
18.30 Х/ф "Печальный рай".
20.00 Новости "К-видео" (информация о новых фильмах, проклассифицированных Госрегистром).
20.30 Вечарніца.
20.45 Сериал "Полтергейст".
21.45 Автомобили и запчасти.
22.00 Кинокомедия "Удивительные приключения необыкновенного папы" (Франция).

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.
E-mail : nv@irex.minsk.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ПП "Мэджык". Адрас: г. Мінск, вул. В. Харужай, 13. Падпісаны ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: суботні — 61050 экз., у другія дні — 45750 экз. Заказ №420